

Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія
Факультет ветеринарної медицини

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ ПРОГРАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС)

Рівень вищої освіти: перший

Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»

Галузь знань: 110 «Ветеринарія»

Напрямок підготовки 6.110101 «Ветеринарна медицина»

Кваліфікація: молодший лікар ветеринарної медицини

Полтава 2015

1. Інформація про програму:

Загальний опис

- 1.1. Кваліфікація, що присвоюється: лікар ветеринарної медицини
- 1.2. Тривалість програми: 4 роки
- 1.3. Кількість кредитів ЄКТС: 238,5 кредитів
- 1.4. Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
- 1.5. Галузь знань: 110 «Ветеринарія»
- 1.6. Профіль програми:

Мета програми: формування у майбутнього фахівця здатності динамічно поєднувати знання, уміння, комунікативні навички і спроможності з автономною діяльністю та відповідальністю.

Характеристика програми: предметна область, напрям, об'єкт діяльності – система заходів, спрямованих на визначення: змін в органах і системах організму за різного фізіологічного стану; клінічних проявів захворювання та результатів лабораторних досліджень; діяльності лікаря ветеринарної медицини; збору анамнестичних даних; рішень щодо вибору методів діагностики, лікування та профілактики; сутності та динаміки розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом різних факторів; сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини; моніторингу щодо поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля; інноваційних підходів для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження; методів і засобів утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування тварин; виробничих і технологічних процесів; показників економічного розвитку.

Фокус програми: загальна програма в області ветеринарної медицини. Акцент робиться на здатності забезпечувати безпечність продуктів тваринного і рослинного походження, на збереження здоров'я і продуктивності, запобіганню їх хворобам та на захист людей від зоонозів.

Орієнтація програми: професійна. Базується на загальновідомих наукових результатах із врахуванням сьогоденних досягнень ветеринарної медицини, орієнтує на актуальність спеціалізацій в рамках яких можлива професійна та наукова кар'єра.

1.7. Результати навчання:

А. Знання

1. Володіти знаннями будови органів, їх систем і апаратів та всього організму загалом на макро-, мікро- і субмікроскопічному рівнях, знати функцію, топографію, визначати видову та вікову приналежність органів, їх систем та апаратів за умов норми та патології;

2. Знати основні параметри будови функції органів та характеристики і призначення технічних пристроїв, що використовують для з'ясування цих параметрів;

3. Знати правила техніки безпеки, особистої гігієни, асептики та антисептики;

4. Знати етіологію та патогенез хвороб, аналізувати епізоотичну та екологічну ситуації, умови утримання, годівлі і експлуатації тварин, ураховувати їх фізіологічний стан, видові, порідні та індивідуальні особливості, знати способи та методи клінічних досліджень;

5. Знати особливості будови організму тварин за норми та можливі зміни форми і будови органів за патології;

6. Володіти знаннями етіології та патогенезу хвороб тварин, чинних нормативно-правових актів, що стосуються цього виду професійної діяльності, знати найсучасніші способи та методи лабораторних досліджень;

7. Володіти знаннями чинних нормативно-правових актів, етіології і патогенезу хвороб тварин та способами і методами лабораторних досліджень;

8. Знати особливості біології збудників заразних хвороб, патогенез хвороб, чинні нормативно-правові акти щодо методів боротьби з ними та способи і засоби фізіо-, дієто- і фармакотерапії;

9. Володіти знаннями стосовно техніки фіксації тварин, підготовки рук хірурга, інструментів і операційного поля, а також знанням дії знеболювальних, антимікробних та інших лікарських засобів, що використовують під час акушерсько-хірургічних заходів та операцій;

10. Знати санітарно-гігієнічні правила та норми щодо стану території тваринницького об'єкта, його приміщень, способів утримання, годівлі і водопою тварин та догляду за ними;

11. Знати особливості захисту населення від небезпечних патогенів; знати процеси виробництва біотехнологічної продукції; володіти методиками ідентифікації небезпек, класифікації джерел небезпечних впливів;

12. Знати закономірності розвитку епізоотичного процесу, етіології та патогенезу незаразних, інфекційних та інвазійних хвороб тварин. Враховувати характер проведення різних ветеринарних обробок, видові, вікові, породні та індивідуальні особливості тварин;

13. Знати закономірності розвитку епізоотичного процесу, етіологію та патогенез незаразних, інфекційних та інвазійних хвороб тварин і шляхи їх запобігання та недопущення;

14. Володіти чинними нормативно-правовими актами;

15. Знати технологічні процеси виробництва та чинні нормативно-правові акти щодо зберігання, транспортування та реалізації тваринницької продукції, а також продукції бджільництва та аквакультури;

16. Знати умови зберігання відходів тваринницьких ферм та ветеринарно-медичного виробництва;

17. Розуміти особливості функціонування ветеринарного бізнесу.

18. Визначати джерела фінансування для проведення ветеринарно-санітарних заходів;

19. Знати принципи і особливості використання спеціалізованих програмних засобів;

20. Володіти знаннями про ризики, що піддають загрозі стійкість і саме існування екосистем та їх компонентів, знати екологічно-залежні хвороби, екологічні фактори та їх впливи, прояви, зміни, наслідки;

21. Розуміти послідовність організації ветеринарного обліку з метою планування робіт та організації звітності в структурах галузі.

В. Уміння: 1. Спроможність з'ясувати на макро-, мікро- і субмікроскопічному рівнях структуру, топографію, видову та вікову приналежність органів, їх систем та апаратів. З'ясувати функцію клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин за умов норми та патології.

2. Спроможність визначати, які саме технічні засоби необхідно використовувати у кожному конкретному випадку. Застосовувати інструменти, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для з'ясування стану організму тварин чи здійснення необхідних маніпуляцій.

3. Здійснювати необхідні заходи з дотримання вимог правил техніки безпеки та особистої гігієни. Дотримуватись асептики та антисептики під час професійної діяльності.

4. Здатність збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин. Спроможність планувати, організувати та здійснювати клінічні дослідження тварин і проб біологічного матеріалу. Здатність аналізувати результати досліджень та формулювати висновки і ставити діагноз.

5. Здатність організувати та здійснювати патолого-анатомічний розтин, аналізувати виявлені патолого-анатомічні зміни та документально оформляти висновки розтину.

6. Спроможність планувати, організувати та здійснювати лабораторні дослідження тварин і проб біологічного матеріалу та аналізувати результати досліджень з метою формулювання висновків та ставлення діагнозу.

7. Спроможність планувати, організувати та здійснювати лабораторні дослідження тварин і проб біологічного матеріалу. Аналізувати результати лабораторних досліджень та формулювати висновки, рекомендації, поради чи встановлювати діагноз.

8. Здатність застосовувати раціональну схему лікування хворої тварини, обираючи етіотропну, нозогенетичну, замінну, симптоматичну, а за необхідності – і радикальну терапію хворої тварини. Здатність використовувати специфічні й симптоматичні фармацевтичні препарати та лікарські засоби для лікування тварин, хворих на заразні та незаразні хвороби.

9. Спроможність готувати тварину до проведення акушерсько-хірургічних заходів та операцій – стерилізувати та використовувати інструменти, шовний і перев'язувальний матеріал, здійснювати місцеве знеболення та загальний наркоз. Володіти технікою внутрішньошкірних, підшкірних і внутрішньо-м'язових ін'єкцій та пункцій судин, переливання крові, проведення акушерсько-хірургічних заходів і операцій у різних ділянках тіла на різних органах тварин.

10. Здійснювати контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних правил і норм щодо стану території тваринницького об'єкта, його приміщень, способів утримання, годівлі і водопою тварин та догляду за ними.

11. Уміти оперувати основними поняттями біобезпеки та біоетики; аналізувати існуючі й новітні етичні проблеми біотехнологічної та

фармацевтичної галузей; аналізувати причини виникнення епізоотичних ситуацій та інфекційних захворювань.

12. Складати й аналізувати необхідні ветеринарні документи та проводити огляд тварин і підконтрольних вантажів. Формувати концепцію проведення протиепізоотичних заходів, аналізувати ефективність проведення дезінфекції, дезінсекції, дератизації.

13. Організовувати і проводити профілактичні обробки проти інфекційних та інвазійних хвороб, а також здійснювати диспансеризацію тварин з метою обґрунтованої профілактики хвороб та отримання якісної і безпечної продукції.

14. Здатність організовувати та здійснювати патолого-анатомічний розтин, аналізувати виявлені патолого-анатомічні зміни та документально оформляти висновки розтину.

15. Здатність володіти методиками проведення досліджень з визначення якості тваринницької продукції та продукції бджільництва і аквакультури.

16. Здатність дотримуватись умов транспортування, знезараження, зберігання відходів тваринницької продукції та ветеринарно-медичного виробництва.

17. Спроможність визначати параметри ринкового позиціонування підприємств галузі та вчасно реагувати на зміни в ринку ветеринарних послуг. Здатність, обчислювати ефективність ветеринарних заходів та можливі економічні збитки за допомогою сучасних методів, спеціальних методик та прийомів праці.

18. Спроможність проводити статистичне оцінювання параметрів біологічних об'єктів та процесів в організмах тварин різних видів за умов норми і патології. Здатність моделювати біологічні та технологічні процеси;

19. Спроможність аналізувати світоглядно-методологічні проблеми сучасної ветеринарної медицини. Здатність оцінювати, аналізувати та передбачати можливі наслідки впливу негативної дії екологічних факторів, епізоотичної ситуації та інших негативних чинників на здоров'я і добробут тварин.

20. Спроможність оформлювати ветеринарну звітність установленого зразка під час здійснення професійної діяльності.

1.8. Структурна діаграма програми з кредитами:

Шифр	Назва навчальних дисциплін та складових освітнього процесу	Загальний обсяг, год.	Кількість кредитів, ЄКТС
1 курс			
МПН.0 2.01	Анатомія свійських тварин	390	13
МПН. 02.04	Біонеорганічна та органічна хімія	135	4,5

МПН.0 2.05	Біофізика	90	3
МПН.0 2.02	Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії	135	4,5
ПП.03. 02	Ветеринарно-санітарна гігієна	150	5
ГСЕ.1. 02	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	120	4
ГСЕ.1. 03	Історія України	90	3
ПП.03. 20	Латинська мова	90	3
ІС.03	Менеджмент і маркетинг у ветеринарній медицині	90	3
ГСЕ.1. 01	Українська мова (за професійним спрямуванням)	90	3
ІС.04	Фізичне виховання	60	2
МПН.0 2.03	Цитологія, гістологія, ембріологія	150	5
ПОП.0 3.04	Годівля тварин з основами кормовиробництва	90	3
ПОП.0 3.02	Лікарські рослини	120	4
Всього за рік		180 0	60
2 курс			
ПП 03.05	Ветеринарна вірусологія	150	5
ПП.03. 04	Ветеринарна мікробіологія та імунологія	180	6
ПП.03. 15	Ветеринарна фармакологія	150	5
ГСЕ.1. 06	Історія української культури	90	3
ПП.03. 17	Клінічна діагностика хвороб тварин	180	6
ПП.03. 11	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	120	4
ПП.03. 06	Патологічна фізіологія	180	6
МПН.0 2.06	Фізіологія тварин	180	6
ГСЕ.1. 04	Філософія	90	3
ІС.05	Хімбаканаліз	90	3
ПОП	Ветеринарна онкоморфологія	90	3

03.07			
ПОП.0 3.03	Ветеринарна радіобіологія	90	3
ПОП 03.05	Генетика з основами розведення	90	3
ПОП.0 3.12	Історія ветеринарної медицини та професійна етика	90	3
ПОП. 03.09	Основи ветеринарної рецептури та технології лікарських форм	90	3
Всього за рік		186 0	62
3 курс			
ПП 03.03	Біотехнологія у ветеринарній медицині	150	5
ПП 03.19	Ветеринарна токсикологія	150	5
ПП.03. 08	Ветеринарно-санітарна експертиза	210	4
ПП.03. 14	Внутрішні хвороби тварин	210	4
ПП.03. 09	Епізоотологія та інфекційні хвороби	210	4
ПП.03. 10	Загальна і спеціальна хірургія	210	4
ГСЕ.1. 05	Інформатика у ветеринарній медицині	90	3
ПП.03. 11	Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія	210	3
ПП.03. 01	Основи біобезпеки, біоетики та ветеринарної екології	150	5
ПП.03. 12	Паразитологія та інвазійні хвороби	210	4
ПП.03. 13	Патологічна анатомія та розтин	150	5
ПП 03.07	Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин	210	7
ПОП.0 3.01	Біотехнологія відтворення тварин з основами андрології	105	3,5
ПОП 03.06	Біоценологія	90	3
Всього за рік		178 5	59,5
4 курс			
ІС.02	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	90	3

ПП.03. 16	Ветеринарна клінічна біохімія	120	4
ПП.03. 08	Ветеринарно-санітарна експертиза	90	3
ПП.03. 14	Внутрішні хвороби тварин	90	3
ПП.03. 09	Епізоотологія та інфекційні хвороби	90	3
ПП.03. 10	Загальна і спеціальна хірургія	90	3
ПП.03. 18	Організація та економіка ветеринарної справи	150	5
ПП.03. 12	Паразитологія та інвазійні хвороби	90	3
ПОП 03.13	Діагностика і терапія внутрішніх хвороб дрібних тварин	90	3
ПОП 03.14	Інвазійні хвороби бджіл, дрібних тварин і птахів	90	3
ПОП 03.15	Інфекційні хвороби бджіл, дрібних тварин та птахів	90	3
ПОП.0 3.11	Основи судової ветеринарії	90	3
ПОП 03.08	Хірургічні хвороби дрібних тварин	90	3
ПОП. 03.10	Якість і безпека продукції агропромислового комплексу	90	3
Всього за рік		1350	45
Виробнича практика		270	9
Державна атестація		90	3
Всього по програмі спеціальності		7155	238,5

1.9. Форма навчання: очна

1.10. Гарант програми:

Інформація окремих освітніх компонентів (навчальних дисциплін).

2. Опис дисциплін

2.1. Шифр. МПН.02.01.

2.2. Назва. Анатомія свійських тварин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1,2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 13.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Бердник В.П.

2.9. Заплановані результати навчання.

- Студент повинен знати правила техніки безпеки при поводженні із живими тваринами та в процесі розтину їх трупів;
- знати орієнтири для визначення місць розміщення меж ділянок та проекцій окремих органів;
- знати топографію і анатомічної будови, консистенцію, колір окремих органів, їх систем і апаратів тіл свійських тварин і птахів різних видів в зв'язку із розвитком, фізіологічним станом та умовами довкілля;
- вміти орієнтуватися в топографії окремих органів (кісток, зв'язок, судин, нервів тощо) та ділянок тіла тварин і птиці;
- вміти розтинати трупи;
- вміти поводитися із живими тваринами та їх трупами при розтині згідно вимог техніки безпеки;
- вміти застосовувати орієнтири скелету і шкіри тіл тварин для визначення місць розміщення меж ділянок та проекцій окремих органів;
- вміти визначати величину, будову, консистенцію, колір оболонок і внутрішніх органів клінічно здорових свійських тварин і птиці з урахуванням розвитку, віку, фізіологічного стану та умов довкілля.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Поняття про предмет анатомію, будову та розвиток організму свійських тварин. Апарату руху. Остеологія. Синдесмологія. Міологія. Загальний шкірний покрив та його похідні. Спланхнологія. Порожнини тіла та серозні порожнини. Апарат травлення. Будова похідних головної, передньої, середньої та задньої кишки. Будова апарату дихання та окремих його органів..Будова органів сечовиділення. Будова органів розмноження самців і самок. Ангіологія . Лімфатична система. Система кровотворних і лімфоїдних органів. Залози внутрішньої секреції. Нервова система..Вегетативний відділ нервової системи. Загальна характеристика органів чуття. Зоровий, рівноваго – слуховий і інші аналізатори. Особливості будови тіл свійських птахів.

2.11. Рекомендована література.

1. Рудик С.К. із співавт. Анатомія свійських тварин. - К.: Аграрна освіта, 2001.- с.
2. Климов А.Ф., Анатомия домашних животных. - М.: Сельхозиздат, 1950-1951.-Т-1. - с.
3. Климов А.Ф., Акаевский А.И. Анатомия домашних животных. - М.: Сельхозиздат, 1950-1951.-Т-2. - с.
4. Акаевский А.И. с соавт. Анатомия домашних животных.. - М.: Колос, 1984. - с.
5. Хрусталева И.В. с соав. Анатомия домашних животных.- М.: Колос, 1994. -704 с.
6. Гиммельрейх Г.А., с соавт. Анатомия домашних животных.: Практикум по препарированию. Учебное пособие. К.: Вища школа, 1980.- с.

7. Лебедев М.И., Зеленовский Н.В., Практикум по анатомии с.-х. животных. С.-П.: Агропромиздат, 1995.

8. Попеско П., Атлас топографической анатомии с.-х. животных.- Братислава: Природа, 1978. –Т. 1-3.- с., с. с.

9. Анатомия домашних животных. Метод. указания к занятиям на живых животных во время учебной практики со студентами 1 курса ветеринарного факультета, Киев, 1987.

10. Метод указания по проведению учебной практики студентов 1 курса ветеринарного факультета по анатомии домашних животных. - Харьков, 1990.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування). Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. МПН. 02.04.

2.2. Назва. Біонеорганічна та органічна хімія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 4,5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Тимоха С.С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Формування у майбутніх фахівців які працюють в галузі ветеринарної медицини теоретичного базису та наукового світогляду, що дає можливість отримати студентам необхідний мінімум знань з біонеорганічної та органічної хімії, засвоєнню профільюючих дисциплін, а в практичній роботі - розуміння хімічних процесів аспектів заходів, направлених на підвищення продуктивності тваринництва.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Розуміння хімічних процесів, основних положень біонеорганічної хімії, що висвітлюють властивості і біологічні функції біоелементів та їх сполук для нормальної життєдіяльності живих організмів. У практичній роботі забезпечити розуміння хімічних аспектів заходів, направлених на підвищення продуктивності тваринництва, методику проведення експерименту. Вивчення будови, способів отримання, фізичних і хімічних властивостей органічних сполук, а також галузі їх застосування, з'ясування механізму хімічних процесів, що відбуваються між органічними речовинами в природі і в живих організмах (рослинного та тваринного походження).

2.11. Рекомендована література.

1. А.И. Болдырев. Физическая и коллоидная химия — М.: “Высшая школа”—1983г.

2. М.Л.Глінка. Загальна хімія. — Київ.: “Вища школа” — 1990р.

3. Грандберг И.И. Органическая химия. – М.: Высшая школа, 1987. – 480

с.

Домбровський А.В., Найдан В.М. Органічна хімія: навч. посібник. – К.: Вища школа, 1992.

4. О.І.Карнаухов, Д.О.Мельничук, К.О.Чеботько, В.А.Копілевич. Біонеорганічна хімія. — Київ.: “Фенікс” — 2001р.

5. Кононський О.І. Органічна хімія. – К.: Дакор, 2003. – 568 с.

Кононський О. І. Органічна хімія. Практикум - К.: Вища школа, 2002. – 247 с.

6. Князев Д.А, Смаригин С.Н. Неорганическая химия: Учеб. Для вузов по спец. „Агрономия и почвоведение”. – М.: “Высшая школа” .— 1990г.

7. Левітін Є.Я., Бризицька А.М., Ключова Р.Г. Загальна та неорганічна хімія. Підручник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. – 468с.

8. Посібник-тренажер „Загальна хімія”, Полтава, ПДАА – 2003р.

9. В.В. Сухан, Т.В. Табунська, А.Й Капустян, В.Ф. Горлач. Хімія (посібник для вступників до вищих навчальних закладів). – Київ.: „Либідь” – 1995р.

10. Цитович И.К. Аналитическая химия. Учебник для с-х вузов. Изд.4-е, испр. И доп. М., «Высш. школа», 1977.

2.12. Методи контролю: усний контроль (проводиться на кожному занятті у вигляді опитування);

- письмовий контроль (модульні контрольні роботи) забезпечує глибоку и всебічну перевірку засвоєння матеріалу, оскільки вимагає комплексу знань і умінь студента;
- консультації;

Підсумковий контроль – іспит.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. МПН.02.05.

2.2. Назва. Біофізика.

2.3. Тип. Обов’язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Шенгерій Л.М., Негребецький І.С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Сформувані стратегічне мислення біотехнологічної системи, набути знання та опанувати практичні навички з фізичної інтерпретації будови та функціонування біологічних об’єктів, оволодіти фізичними методами та приладами, що використовуються в біофізиці для оцінки реакції біологічних об’єктів на різноманітні фактори.

2.10 Зміст навчальної дисципліни.

Динаміка механічного руху та біомеханічні явища у скелетних м’язах. Пружні та пружно-в’язкі властивості твердих тіл і біологічних тканин. Акустобіологія. Основи молекулярно-кінетичної теорії і будова біомолекул.

Перший і другий закони термодинаміки в біології. Основні поняття та закони електродинаміки в біофізиці, магнітобіологія. Геометрична оптика та фото рецепція, хвильова оптика та фотометрія. Біологічна дія видимого, інфрачервоного й ультрафіолетового світла.

2.11. Рекомендована література.

1. Белановский А.С. Основы биофизики в ветеринарии. – М. : Агропромиздат. 1987. – 271 с.

2. Биофизика: Учеб. для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. проф. В.Ф. Антонова. – 2-е изд., испр. и доп. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 288 с.

3. Куценко Е.Х., Грибан В.Г., Попов Е.Г. Біофізика: Лабораторний практикум і збірник задач. – Дніпропетровськ : ДДАУ, 2001. – 107 с.

4. Посудін Ю.І. Біофізика: Підручник. – К. : Урожай, 1995. – 222 с.

5. Посудін Ю.І., Семенова Н.П., Кожем'яко Я.В. Прикладна фізика і біофізика. – К. : НАУ, 2001. – 115 с.

6. Федішин Я.І. Фізика у ветеринарній медицині: Навчальний посібник. – Львів : Світ, 2002. – Ч.1 – 228 с; Ч.2. – 238 с.

2.12. Методи контролю:

– поточний контроль (усне опитування, ведення конспекту, РГР);

– підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. МПН.02.02.

2.2. Назва. Біохімія тварин з основами фізичної і колоїдної хімії.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 4,5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Крикунова В.Ю.

2.9. Заплановані результати навчання.

Сформувані теоретичний базис та науковий світогляд з біохімії з основами фізичної та колоїдної хімії, набути знання та практичні навички у розумінні шляхів метаболізму обміну речовин, що проходять в організмі тварин, проведенні різних біохімічних реакцій; обґрунтувати та здійснити аналіз біохімічних процесів з метою використання їх у науково-прикладній та практичній діяльності.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Основні напрями та методи дослідження у біохімії. Основи фізичної та колоїдної хімії. Колоїдні системи, осмос, дифузія. Амінокислоти та білки. Фізико-хімічні властивості амінокислот і білків. Структурна організація біополімерів та їх класифікація. Нуклеїнові кислоти ДНК і РНК. Будова нуклеотидів, їх структурна організація. Фізико-хімічні властивості НК. Гормональна регуляція метаболізму в організмі тварин. Релизинг-фактори гіпоталамусу. Механізми дії гормонів на клітину-мішень. Значення гормонів в організмі тварин. Вітаміни як біологічно активні речовини, значення їх для

росту та розвитку тваринного організму. Класифікація та особливості будови. Значення кофакторів у побудові каталітичного центру ферментів. Ферменти як біокаталізатори біохімічних процесів їх будова. Механізм дії ферментів, теорія Міхаеліса-Ментена. Теорія клітинного дихання. Обмін вуглеводів та особливості його метаболізму. Гліколіз, глікогеноліз та гліконеогенез. Значення метаболіта ацетил-Коа в обміні вуглеводів. ЦТК, синтез глікогену. Патологія обміну вуглеводів. Обмін білків. Механізми синтезу, значення і-РНК у синтезі та рибосоми як матриці синтезу полімерів білка. Розпад білків. Особливості будови простих та складних ліпідів та їх метаболізм. Основні етапи обміну жирів, синтез тригліцеридів та фосфогліцеринів. Синтез жирних кислот, β – окислення. Патологія обміну ліпідів. Особливості обміну мінеральних речовин. Макроелементи та мікроелементи.

2.11. Рекомендована література

1. Біохімія тварин О.І. Кононський. К. Вища шк., 1994. – 439 с.
2. О.В. Попов Основи біологічної хімії та зоотехнічного аналізу. Вища шк.. 1986 р
3. В.І.Левченко Біохімія: Підручник. Біла церква 2002. - 399 с
4. Соловьева В.А. Руководство для малого практикума по биохимии животных. М. :Моск. Ун – та. 1979 г. 124 с
5. Сафронов Е.С. Биохимия животных М.: Виш. Шк. - 1966. - 502 с
6. Бalezин С.А. Основы физической и коллоидной химии. Уч. Пособ. М.: «Просвещение». -1975 – 398 с.
7. А. Ленинжер Основы биохимии. В 3 – х т. Т1- М.: Мир, 1985.-365 с

2.12. Методи контролю.

- поточний контроль(усне опитування, тестування, розв'язування РГР, виконання модульних контрольних робіт).

2.13. Мова викладача. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.02.

2.2. Назва. Ветеринарно-санітарна гігієна.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Лавріненко І. В.

2.9. Заплановані результати навчання.

Засвоєння основних положень по збереженню здоров'я тварин та їх продуктивності, вирішення питань профілактики захворювань. вивчення факторів і умов навколишнього середовища та закономірностей їх впливу на організм тварин, стан їх здоров'я; науково-практичне обґрунтування оптимальних і гранично допустимих параметрів навколишнього середовища та розробка зоогігієнічних і ветеринарно-санітарних норм, а також засобів і способів, спрямованих на підтримання і стимулювання функціональних можливостей і опірності організму до дії несприятливих факторів навколишнього середовища; забезпечення охорони природного середовища і

його оздоровлення за рахунок впровадження зоогігієнічних норм і ветеринарно-санітарних правил у практику тваринництва.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Санітарно-гігієнічна оцінка повітряного середовища. Системи вентиляції і каналізації у тваринницьких приміщеннях. Гігієна водопостачання та напування с/г тварин і птиці. Санітарно-гігієнічна оцінка ґрунтів. Гігієнічні вимоги до кормів та годівлі тварин. Санітарні заходи на тваринницьких об'єктах. Санітарно-гігієнічна оцінка різних систем утримання с/г тварин і птиці.

2.11. Рекомендована література.

1. Високос М.П. Практикум для лабораторно-практичних занять з гігієни тварин. – Харків. – 2003.

2. М. Демчук Гігієна тварин. – Харків, Еспада. – 2006.

3. М. Демчук Гігієна тварин. – Київ, Урожай. – 1994.

4. М. Демчук Гігієна тварин. – Київ, Урожай. – 1996.

5. І.І. Батуллін, А.І. Сривов, Б.М. Гопки Вирощування ремонтного молодняка сільськогосподарських тварин. – Київ, Урожай. – 1993.

6. І.І. Батуллін Годівля с/г тварин. – Вінниця, Нова книга. – 2007.

7. Кіщак І.Т. Виробництво і застосування преміксів. – Київ, Урожай. – 1995.

8. Кузнецов А.Ф. Гигиена кормления сельскохозяйственных животных. – Львів, Агропромиздат. – 1989.

9. Ібатуллін І.І. Практикум з годівлі с/г тварин. – Київ, Вища освіта. – 2003.

10. Вильнер А.М. Кормовые отравления сельскохозяйственных животных. – Львів. – 1974.

11. Испенков А.Е. Зоогигиенический и санитарный режим на фермах и комплексах. – Минск. – 1985.

12. Герасимов В.І. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини. Практикум. – Київ, Урожай. – 1994.

13. Герасимов В.І. Практикум із свинарства і технології виробництва свинини. Практикум. – Харків, Еспада. – 2003.

14. Герасимов В.І. Свинарство і технологія виробництва свинини. Підручник. – Харків, Еспада. – 2003.

15. Герасимов В.І., Рибалко В.П., Цицюрський Л.М. Свинарство і технологія виробництва свинини. – Київ, Урожай. – 1996.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ГСЕ.1.02.

2.2. Назва. Іноземна мова (за професійним спрямуванням).

- 2.3. Тип. Обов'язкова.
- 2.4. Цикл. Загальної підготовки.
- 2.5. Рік навчання. 1.
- 2.6. Семестр. 1,2.
- 2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 4.
- 2.8. П.І.Б викладачів: Лифар А.А., Савенкова О.О.
- 2.9. Заплановані результати навчання.

Володіти та застосовувати знання іноземної мови для спілкування у професійній діяльності. Формувати у здобувачів вищої освіти професійні мовні компетенції, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовищ.

- 2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Нормативна граматики мови, яка вивчається. Україна та країна, мова якої вивчається. Інші країни, мова яких вивчається. Тваринництво. Анатомія тварин. Переклад професійно-орієнтованих іншомовних джерел. Електронні іншомовні джерела. Ділове листування. Презентації.

- 2.11. Рекомендована література.

Англійська мова

1. Англійська мова для повсякденного спілкування: підруч. / В.К. Шпак, В.Я. Полулях, З.Ф. Кириченко; за ред. В.К. Шпака. – К.: Вища школа, 2000. – 302 с.

2. Бізнес-курс англійського мови: словарь-справочник / [И.С. Богацький та ін.]. – К.: Логос, 1997. – 352 с.

3. Лифар А. А. English for specific purposes: навч. посібник. / Лифар А. А. – К.: Видавництво Ліра-К., 2016. – 192 с.

4. Верба Г.В. Граматика сучасної англійської мови: довідник / Г.В. Верба, Л.Г. Верба. – К.: Логос, 2001. – 352 с.

Німецька мова

1. Бориско Н.Ф. Бізнес-курс німецького мови / Н.Ф. Бориско. – К.: Заповіт, 1996. – 390 с.

2. Постникова Е.М. Бізнес-курс німецького мови / Е.М. Постникова. – Киев: «А.С.К.», 2002. – 432 с.

3. Grigull I. Geschäftliche Begegnungen / I. Grigull, S. Raven. – Leipzig: SCHUBERT-Verlag, 2008. – 128 с.

4. Новий німецько-український та українсько-німецький словник [уклад. З.О. Басанець та ін.]. – Київ: А.С.К., 2005. – 1023 с.

5. Кобжев О.М. Німецько-російсько- український словник (економіка, організація управління) / О.М. Кобжев. – Суми.: Довкілля, 2002. - 440 с.

- 2.12. Методи контролю.

– поточний контроль – тести, резюме, презентація

– підсумковий контроль – залік, екзамен.

- 2.13. Мова викладання. Англійська, німецька.

2.1. Шифр. ГСЕ.1.03.

2.2. Назва. Історія України.

2.3. Тип. Обов'язкова.

- 2.4. Цикл. Загальної підготовки.
- 2.5. Рік навчання. 1.
- 2.6. Семестр. 1.
- 2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.
- 2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Макарець С. В.
- 2.9. Заплановані результати навчання.

Уміти синтезувати набуті знання у відповідне світосприйняття та високу політичну культуру.

Застосовувати набуті знання з історії України у повсякденній діяльності, для орієнтації у суспільно-політичному житті, оцінювання суспільних явищ, подій.

Уміти формувати власну наукову позицію щодо актуальних політичних проблем сьогодення; самостійно осмислювати закономірності історичного розвитку.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Київська Русь, її піднесення. Втрата політичної єдності Київської Русі і державності. Українські землі у складі іноземних держав (XIV – XVI ст.). Україна у XVI – першій половині XVII ст. Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького, її політичні результати. Україна у другій половині XVII ст. «Руїна»: її соціально-політична суть і наслідки. Гетьманщина у складі Російської імперії. Остаточна ліквідація української державності. Капіталістична еволюція України у складі Російської імперії, її особливості (друга половина XIX ст.). Україна на початку XX ст. Українська національно-демократична революція 1917 – 1920 рр. Розвиток України в умовах утвердження тоталітарного режиму (1920 – 1939 рр.). Україна в роки Другої світової війни (1939 – 1945 рр.). Становище України в повоєнний період (1946 – 1953 рр.). Соціально-економічний розвиток України в умовах „відлиги” та в період загострення кризи радянської системи (1954 – 1985 рр.). Відродження незалежності України. Суспільно-політичний розвиток України в умовах незалежності.

2.11. Рекомендована література.

1. Багацький В. В. Історія України / В. В. Багацький, Л. І. Кормич. – К.: Алерта, 2004. – 407 с.
2. Савченко Н. М. Історія України: модульний курс: Навч. посібник для студ. вузів / Н. М. Савченко, М. К. Подольський. – К.: Інкос, 2006. – 544 с.
3. Якименко М. А. Історія України. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів / М. А. Якименко, С. В. Макарець. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 230 с.
4. Ісакова Н. П. Історія України / Н. П. Ісакова. – К.: Аграрна освіта, 2005. – 204 с.
6. Історія України: Посібник / За ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупчієнка. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. – 480 с.

7. Проблеми історії України XIX – початку XX ст. [Електронний ресурс] / Ред. колегія: О. П. Реєнт (гол. редк.), В. В. Шевченко. НАН України. Інститут історії України. – Вип. XXII. – К.: Інститут історії України, 2013. – 447 с. – Режим доступу : <http://www.history.org.ua/>

8. Проблеми історії України: факти, судження, пошуки: Міжвідомчий збірник наукових праць [Електронний ресурс] / Відп. ред. С. В. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2013. – 358 с. – Режим доступу : <http://www.history.org.ua/>

2.12. Методи контролю:

– поточний контроль – (робота на лекціях; виступи на семінарських заняттях; розв’язування тестів; виконання завдань самостійної роботи; написання рефератів; написання контрольної роботи);

– підсумковий контроль – іспит.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.20.

2.2. Назва. Латинська мова.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів.

2.9. Заплановані результати навчання.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

2.11. Рекомендована література.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ІС.03.

2.2. Назва. Менеджмент і маркетинг у ветеринарній медицині.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора. Терещенко Іван Олексійович.

2.9. Заплановані результати навчання.

Формування у майбутніх фахівців сучасної системи поглядів та спеціальних знань з менеджменту та маркетингу, набуття практичних навичок

щодо: управління виробничими процесами, підприємством, персоналом та фінансовими ресурсами, аналіз стану ринку, розробка товарної, цінової, збутової та комунікаційної політики підприємства з метою формування ефективного попиту на продукцію підприємства з урахуванням потреб споживачів для забезпечення підвищення ефективності діяльності підприємства.

Вміти розробляти систему заходів на підприємстві з: організації, планування, мотивації, комунікації та контролю; проведення маркетингових досліджень, оцінки внутрішнього та зовнішнього маркетингового середовища, маркетингового комплексу та контролю маркетингової діяльності підприємства.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Сутність та методологічні основи менеджменту. Планування, як функції менеджменту. Організація, як функції менеджменту. Сутність мотивація як функції менеджменту. Особливості управління підприємством галузі тваринництва. Сутність маркетингу та його сучасна концепція. Класифікація маркетингу. Характеристики маркетингу. Маркетингові дослідження. Особливості маркетингової діяльності підприємств в тваринництві

2.11. Рекомендована література.

1. Белявцев М. І. Маркетинговий менеджмент : [посібн.] / М. І. Белявцев. – К. : ЦУЛ, 2006. – 407 с.
2. Біловодська О. А. Маркетинговий менеджмент : [навч. посібн.] / О. А. Біловодська. – К. : Знання, 2010. – 332 с.
3. Войчак А. В. Маркетинговий менеджмент : [підруч.] / А. В. Войчак. – К. : КНЕУ, 1998. – 268 с.
4. Перебийніс В. І. Менеджмент і маркетинг : [посібн.] / В. І. Перебийніс. – Полтава : ПП «Говоров», 2007. – 344 с.
5. Крамаренко В. І. Маркетинг. Менеджмент: Анализ, планирование, внедрение, контроль : [посібн.] / В. І. Крамаренко. – К. : ЦУЛ, 2003. – 258 с.
6. Баєва О. В. Основи менеджменту : [практикум] / О. В. Баєва. – К. : ЦУЛ, 2007. – 524 с.
7. Сухарський В. С. Менеджмент : [посібн.] / В. С. Сухарський. – Тернопіль : Астон, 2004. – 284 с.
8. Бутенко Н. В. Маркетинг : [підруч.] / Н. В. Бутенко – КИЇВ : «Атіка», 2006. – 300 с.
9. Маркетинг : [підруч.] / [А. О. Старостіна, Н. П. Гончарова, Є. В. Крикавський та ін.]; за ред. А. О. Старостіної. – К. : Знання, 2009. – 1070 с.
10. Ромат Є. В. Маркетинг : [опор. консп. лекцій] / Є. В. Ромат, А.І. Зіміна, Н. А. Даниленко. – Київ : КНТЕУ, 2013. – 159 с.
11. Белявцев М. І. Маркетинг. [Електронний ресурс] / М. І. Белявцев, Л. М. Іваненко. – Донецьк, 2003. – 340 с. – Режим доступу до методичних матеріалів ; http://ef.donnu.edu.ua/emk/Data/Marketing/Up/Market_1.pdf. – Назва з титул. екрана.

12. Кендюхов О. В. Філософія маркетингу і суспільство споживання : початок нової цивілізації – початок кінця / О.В. Кендюхов. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vsve.ho.ua/index.php?name=filosof> – Назва з титул. екрана.

13. Комплекс маркетинга. [Електронний ресурс] // Свободная энциклопедия маркетинга. – 2010. – 27 января. – Режим доступу до сайту : <http://www.marketopedia.ru/6-kompleks-marketinga.html>. – Назва з титул. екрана.

14. Маркетинг журнал 4p.ru. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.4p.ru/main/theory/>

15. Маркетинг: дистанційний курс Тараса Григорчука <https://site/marketingdistance>

16. РБК. Исследования рынков. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://research.rbc.ru/>

17. Траут Дж. Маркетинговые войны / Джек Траут, Эл Райс. Пер. А. С. Жильцов. – СПб : Питер, 2004 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sotovoce.narod.ru /Lib/MarkWar.htm>

18. Электронный учебник STATISTICA. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ww.statsoft.ru/>

19. Методичні рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни «Менеджмент та маркетинг у ветеринарній медицині» для студентів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» // І. О. Терещенко. – Полтава. – ПДАА, 2016.

2.12. Методи контролю.

Контроль за освоєнням дисципліни проводиться постійно і поділяється на три види: вхідний, поточний, підсумковий. Вхідний – за тестовими завданнями на знання основних економічних категорій в сфері соціального страхування. Поточний – проводиться у формі контрольних робіт, що складаються з теоретичних та практичних занять в розрізі тем окремих змістовних модулів, а також опитування на практичних заняттях, відпрацювання пропущених занять, тестування. Підсумковий – здійснюється за кредитно-модульною системою оцінювань знань і умінь студентів. В разі необхідності передбачається – екзамен в письмовій формі.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр.ГСЕ.1.01.

2.2. Назва. Українська мова (за професійним спрямуванням).

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Сизоненко Н. М.

2.9. Заплановані результати навчання. 1

Уміти працювати як самостійно, так і в команді. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі, професійну повагу до етичних принципів, демонструвати повагу до індивідуального та культурного різноманіття.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.2

Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови. Стилї сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні. Спілкування як інструмент професійної діяльності. Риторика і мистецтво презентації. Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Етикет службового листування. Українська термінологія в професійному спілкуванні. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні. Проблема перекладу і редагування наукових текстів.

2.11. Рекомендована література.3

1. Барановська Л. В. Навчання студентів професійного спілкування [Текст] : [монографія] / Л. В. Барановська. – Біла Церква : Білоцерківський держ. аграр. ун-т, 2002. – 256 с.

2. Гуць М. В. Українська мова у професійному спілкуванні [Текст] : навч. посіб. / М. В. Гуць, І. Г. Олійник, І. П. Ющук. – К. : VeeZone, 2004. – 336 с.

3. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення : професійне і непрофесійне спілкування [Текст] / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк : БАО, 2007. – 480 с.

4. Мацюк З. О. Українська мова професійного спрямування [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів / З. О. Мацюк, Н. І. Станкевич. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2008. – 352 с.

5. Михайлик В. О. Українська мова професійного спрямування [Текст] : навч. посіб. / В. О. Михайлик. – К. : Професіонал, 2005. – 496 с.

2.12. Методи контролю:3

- – поточний контроль – експрес-опитування на практичних заняттях, виконання навчальних завдань на практичних заняттях, виконання тесту за опрацьованими завданнями самостійної роботи; виконання тестових завдань поточного контролю;

– підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ІС.04.

2.2. Назва. Фізичне виховання.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 1,2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 2.

2.8. П.І.Б лектора/лекторів. Літвінов П.Ю.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність до здійснення саморегуляції, ведення здорового способу життя, здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

«Фізична культура і система фізичного виховання у вищому навчальному закладі». «Основи гігієни і здорового способу життя». Легка атлетика. Навчання техніки легкоатлетичних елементів. Гімнастика. Навчання технічних елементів гімнастики. «Оздоровче і прикладне значення занять фізичною культурою і спортом». Волейбол. Навчання технічних елементів волейболу. Баскетбол. Навчання технічних елементів баскетболу. Легка атлетика. Розвиток швидкості. «Основи розвитку та вдосконалення фізичних якостей». «Методи фізичного виховання». Легка атлетика. Розвиток спритності. Гімнастика. Вдосконалення гімнастичних комбінацій. «Основи раціонального харчування при різноманітних видах і умовах праці та особливостях життєдіяльності». Волейбол. Вдосконалення техніки волейболу. Баскетбол. Вдосконалення техніки баскетболу. Легка атлетика. Розвиток витривалості.

2.11. Рекомендована література.

1. Амосов Н.М., Мурахов І.В., Сердце и физические упражнения. – К.: Здоров'я, 1985. – 80с.

2. Баранов В.М. В мире оздоровительной физкультуры. – К.: Здоров'я, 1987.–134 с.

3. Белов Р.А., Сермеев Б.В., Третьяков Н.А. Самостоятельные занятия студентов физической культурой: Учебное пособие. – К.: Вища школа, 1988. – 208с.

4. Булич Е.Г., Мурахов І.В. Валеологія. Теоретичні основи валеології: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1997. – 114 с.

5. Віровський Л.П. Атлетична гімнастика: Навчальний посібник. – К.: ІСДО, 1994. – 100 с.

2.12. Методи контролю.

– поточний контроль – (опитування, написання та проведення. комплексів РГГ/ВГ, рефератів, участь у спортивних заходах).

– підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. МПН.02.03.

2.2. Назва. Цитологія, гістологія, ембріологія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1,2.

2.6. Семестр. 2,3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Бердник І.Ю., Бублик О.О.

2.9. Заплановані результати навчання.

Як результат засвоєння матеріалу цього курсу студент повинен знати будову мікроскопа та правила роботи з ним, макро - і мікроструктуру органів апарату руху, дихання, травлення, сечостатевого, а також загального покриву та його похідних, нервової, серцево - судинної системи та ендокринних залоз. Майбутній фахівець повинен вміти користуватись мікроскопом та визначати за гістологічними препаратами окремі органи і тканини.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Основи цитології. Загальна ембріологія. Епітеліальна тканина. Сполучна тканина. М'язова тканина. Нервова тканина. Нервова система. Серцево-судинна система. Органи кровотворення та імунного захисту. Ендокринна система. Загальний покрив організму. Апарат травлення. Апарат дихання. Сечостаттєвий апарат. Органи сечовиділення. Статеві органи.

2.11. Рекомендована література.

1. В.П.Новак, Ю.П. Бичков, М.Ю. Пилипенко «Цитологія, гістологія, ембріологія»: Київ «Дракор» -2008, 511С.
2. В.П.Новак, М.Ю. Пилипенко, Ю.П. Бичков «Цитологія, гістологія, ембріологія»: Київ «Віра» -2001, 285С.
3. О.В.Александровская, Т.Н. Радостина, Н.А.Козлов «Цитология, гистология и эмбриология»:- Агропромиздат,:1978- 447С.
4. А.И. Кононський Гистохимия.-К.: Высш.шк.,1976.-280с.
5. З.С. Калцнельсон, И.Д.Рихтер Практикум по цитологии гистологии: Ленинград «Колос»1979:-311С.
6. И.Ф. Иванов, П.А.Ковальский Цитология, гистологи, эмбриология:- «Колос»,Москва – 1969 -695С.
7. Ю.В. Загоруйко, Л.Г. Кривега, Л.Б. Пелипенко «Краткий толковый словарь терминов, понятий и определений», часть II – Полтава – 2002.-145с.
8. Ю.В. Загоруйко, Л.Г. Кривега, Л.Б. Пелипенко «Краткий толковый словарь терминов, понятий и определений», часть I – Полтава – 2002.-75с.
9. Атлас по гистологии и эмбриологии «Медицина», Москва – 1978-544С.

2.12. Методи контролю: поточний контроль(лекції; лабораторна робота в аудиторіях, самостійна робота, індивідуальна робота). Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП.03.04.

2.2. Назва. Годівля тварин з основами кормовиробництва.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора (лекторів) – Улянюк Сергій Олексійович, Мироненко Олена Іванівна.

2.9. Заплановані результати навчання.

Для забезпечення необхідного рівня фахової підготовки майбутніх фахівців з ветеринарної медицини необхідне досконале засвоєння ними теоретичних основ та оволодіння практичними питаннями годівлі різних видів тварин. Крім того, екологічні умови, і впровадження нових технологій заготівлі та зберігання кормів вимагають від майбутніх спеціалістів вміння оцінювати вміст антипоживних речовин. Корми, що мають токсичні властивості, є небезпечними не тільки для тварин, але й для людини під час споживання харчових продуктів тваринного походження.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Наукові положення та практичні питання, що передбачені для вивчення здобувачами вищої освіти зазначеного факультету з названої дисципліни, мають безпосереднє і пряме відношення до їх майбутньої наукової чи практичної діяльності. Це стосується наукових основ годівлі тварин, практичного визначення оцінки поживності та якості кормів, нормованої годівлі окремих видів та статеві-вікових груп тварин. Підготовка кваліфікованих фахівців за спеціальністю "Ветеринарна медицина" вимагає від здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних навичок і вмінь з технології вирощування кормових культур, заготівлі та якісного зберігання кормів.

Під час вивчення дисципліни формуються теоретичні знання з морфології кормових рослин, технології їх вирощування, заготівлі, зберігання та ефективного використання кормів для годівлі різних продуктивних, вікових та дієтичної терапії тварин. Вивчаються морфологічні особливості та кормові цінності основних сільськогосподарських культур; технології вирощування, заготівлі та зберігання кормів в умовах господарств різних форм власності; особливості та способи використання окремих видів кормів; методи органолептичного оцінювання якості корму, основні методи створення, догляду та використання культурних пасовищ;

симптоми отруєнь тварин недоброякісними кормами, отруйними та шкідливими рослинами; способи раціонального використання кормів.

Методи розпізнання кормових рослин за зовнішніми ознаками та їх виду на належність, визначення урожайності і його структуру. Види кормів та сировину з якої їх готують. Методи підготовки кормів до згодовування та забезпечення мінерального і вітамінного живлення тварин. Ознайомлення з обліком кількості грубих і соковитих кормів, методами визначення. Проведення органолептичної оцінки якості грубих, соковитих, концентрованих кормів, мінеральних добавок та їх безпечність і придатність до використання;

Вивчення технологічних прийомів заготівлі кормів та їх закладки на зберігання. Умови випасання тварин за різних способів використання природних та сіяних угідь.

2.11. Рекомендована література.

1. Годівля сільськогосподарських тварин/ І.І. Ібатуллін, Чигрин А. І., Отченашенко В. В. та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 612 с.
2. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин / І.І.Ібатуллін, Ю.О.Панасенко, В.К.Кононенко та ін. – Житомир „Полісся”, 2013. – 442 с.
3. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. □ К.: Фенікс, 2006. □ 384 с.
4. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных. - □ М.: Колос, 2004. □ 687 с.
5. Внутрішні хвороби тварин /В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Шевченка. - Біла Церква, 2001. – 412с..
6. Профилактика нарушений обмена веществ у сельскохозяйственных животных / А. Алиев, В. Барей, П. Братко и др. -М.: Агропромиздат, 1986.-383 с.
7. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: Посібн./Кулик М.Ф., Кравців Р.Й., Обертюх Ю.В. та ін. - Вінниця: Тезис, 2003.-334 с.
8. Куна Т.Д. Кормление лошадей. – М.: Колос, 1983. – 352 с.
9. Чашкин А.М. Производственная оценка качества кормов. – К.: Урожай,1988. – 240 с.
10. Ноздрін М. Т. та ін.. Деталізовані норми годівлі сільськогосподарських тварин/Довідник- К. „Урожай”199. – 344 с.

2.1. Шифр. ПОП.03.02.

2.2. Назва. Лікарські рослини.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 1.

2.6. Семестр. 2.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 4.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Канівець Н. С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

знати: ботанічну характеристику широко вживаних лікарських рослин, біологічно активні речовини, що містяться у рослинах та їх механізм біологічної дії;

уміти:

- розпізнавати у вегетаційному стані рослини основних фармакологічних груп (сечогінні, жовчогінні, в'язучі, проносні, відхаркувальні)

- правильно заготовляти, консервувати та зберігати лікарську рослинну сировину

- розраховувати потреби господарства у лікарській рослинній сировині

- приготувати лікарські форми для застосування на практиці

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Загальний огляд рослинного світу. Рослини, що мають в'язучу, протизапальну дію. Рослини, що містять слизи. Рослини, що застосовуються при захворюваннях дихальних шляхів та легень. Рослини, що мають сечогінну дію. Рослини, що впливають на органи травлення. Рослини, що мають проносну дію. Рослини, що мають жовчогінну дію. Рослини, що є полівітамінними. Протипаразитарна дія рослин. Рослини, рекомендовані для зовнішнього застосування. Рослини, що скорочують м'язи матки і мають кровоспинні властивості. Рослини, що діють на центральну нервову систему.

2.11. Рекомендована література.

1. Лікарські рослини / П.І. Локес, І.Г. Панасенко. – Видавництво “Довкілля-К”, Полтава 2010 – 264 с.

2. Атлас лекарственных растений СССР. – М.: Медицина, 1962. – 517 с.

3. Лікарські рослини: Енциклопедичний довідник / За ред. А.М. Гродзинського. – К.: Олімп, 1992. – 544 с.

4. Основи рецептури ветеринарної медицини / Метод. вказівки, 2005. – 2 с.

5. С.І. Васильєв Практикум з основами технології лікарських форм у вет. медицині. – Харків: Еспада, 2003. – 358 с.

6. Рецептура з основами технології ліків. Методичні вказівки до лабораторно-практичних занять по загальній рецептурі для студентів ф-ту "Ветеринарної медицини". Полтава, 2005. – 28 с.

7. Розрахунки й методи дозування ветеринарних препаратів. – Полтава, -2006. – 38 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; захист лабораторних робіт; виготовлення гербарію). Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП 03.05.

2.2. Назва. Ветеринарна вірусологія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Лавріненко І. В.

2.9. Заплановані результати навчання.

Ознайомити з методами відбору патологічного матеріалу від хворих і загиблих тварин і відправлення в лабораторію для дослідження на вірусні хвороби; проводити індикацію та ідентифікацію вірусів у патологічному матеріалі мікроскопічними методами; проводити лабораторні дослідження

патологічного матеріалу на наявність вірусів, ідентифікувати їх різними методами.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Морфологія, хімічний склад та стійкість вірусів. Репродукція, екологія та селекція вірусів. Патогенез вірусних інфекцій. Противірусний імунітет. Специфічна профілактика та хіміотерапія вірусних хвороб тварин. РНК геномні віруси. ДНК геномні віруси. Ідентифікація вірусів та противірусних антитіл. Організація роботи та обладнання вірусологічних лабораторій. Правила і техніка відбору та підготовки патматеріалу для вірусологічних досліджень. Культивування вірусів. Ідентифікація вірусів і противірусних антитіл у серологічних реакціях. Виявлення вірусних нуклеїнових кислот у патматеріалі.

2.11. Рекомендована література.

1. Скибіцький В.Г., Панікар І.І., Ткаченко О.А. та ін. Практикум з ветеринарної вірусології: Навчальний посібник. – К.: Вища освіта, 2005. – 208 с.

2. Калініна О.С., Панікар І.І., Скибіцький В.Г. Ветеринарна вірусологія : Підручник. – Львів: Сполом, 2004. – 521 с.

3. Поліщук В.П., Будзанівська І.Г., Шевченко Т.П. Посібник з практичних занять до курсу "Загальна вірусологія". – К. : Фітосоціоцентр, 2005. – 204 с.

4. Максимова Д.А., Губанова Н.В., Корчагіна К.В. и др. Подготовка клеточных культур к электронно-микроскопическому исследованию: методическое пособие / Новосибирский государственный университет. – Новосибирск, 2011. –17 с.

5. Головка А.Н., Ушкалов В.А., Скрыпник В.Г. и др. Микробиологические и вирусологические методы исследований в ветеринарной медицине : справочное пособие. – Х., 2007. – 511 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр.ПП.03.04.

2.2. Назва. Ветеринарна мікробіологія та імунологія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3,4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 6.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Конє М. С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Вивчення та засвоєння студентами принципів систематики, морфології, культивування мікроорганізмів та їх роль у перетворенні речовин; опанування основами вчення про інфекцію та імунітет; вивчення бактеріологічних,

серологічних та алергічних методів досліджень, які використовуються для діагностики інфекційних хвороб.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Систематика та номенклатура мікроорганізмів. Морфологія бактерій. Фізіологія мікроорганізмів. Екологія мікроорганізмів. Роль мікроорганізмів у перетворенні речовин у природі. Вплив факторів зовнішнього середовища на мікроорганізми. Вчення про інфекцію. Вчення про імунітет. Алергія та анафілаксія. Збудники кокових бактерій. Паличковидні неспороутворюючі бактерії. Мікобактерії. Патогенні бацили і клостридії. Патогенні фузобактерії, вібріони і спірохети. Збудники мікозів і мікотоксикозів. Патогенні мікоплазми, рикетсії та хламідії.

2.11. Рекомендована література.

1. Демченко А.В., Бортнічук В.А., Скибіцький В.Г., Апатенко В.М. Ветеринарна мікробіологія та імунологія. –К.: Урожай, 1996. – 368 с.
2. Бортнічук В.А., Скибіцький В.Г., Ібатулліна Ф.Ж. Практикум з ветеринарної мікробіології. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 240с.
3. Емельяненко П.А. и др. Ветеринарная микробиология. – М.: Колос, 1982. – 304 с.
4. Смирнова Н.И. Ветеринарная микробиология. – Мн.: Высшая школа, 1979. – 224 с.
5. Бортнічук В.А., Скибіцький В.Г., Ібатулліна Ф.Ж. Практикум по ветеринарній мікробіології. – К.: Вид-во УСГА, 1993. – 208 с.
6. Костенко Т.С., Родионова В.Б., Скородумов Д.И. Практикум по ветеринарной микробиологии и иммунологии. – М.: Колос, 2001. – 344с.
7. Горбань М. І. Епізоотологія з мікробіологією. — К., 1978.
8. Карышева А. Ф., Карышев С. В. Инфекционные болезни животных. — Кишинев, 1989.
9. Инфекционные болезни животных: Справ. / Под ред. Д. Ф Осидзе. — М., 1987.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.15.

2.2. Назва. Ветеринарна фармакологія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Шатохін П. П. / Кулинич С. М.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

знати:

- найбільш вживані терміни українською та латинською мовами. походження хімічну структуру та склад лікарських форм, фізичні та хімічні властивості, які мають відношення до зберігання та застосування;
- шляхи введення в організм та особливості всмоктування, біотрансформації, виділення з організму;
- механізм місцевої, рефлекторної та резорбтивної дії на організм тварин, збудників паразитарних та інфекційних захворювань;
- показання та протипоказання до застосування;
- орієнтовні терапевтичні дози для тварин різних видів;
- найбільш раціональні лікарські форми;
- способи виписування рецептів, токсичність і побічну негативну дію;
- способи лікування в разі отруєнні та передозування.
- вміти:
- виписувати рецепти на офіціальні та магістральні лікарські форми;
- правильно підбирати дозу та визначати періодичність введення ліків;
- застосовувати лікарські засоби різним видам тварин;
- визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів;
- призначати антидотну терапію в разі отруєння лікарськими засобами;
- виготовляти прості та складні лікарські форми.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Історія розвитку фармакології. Загальна фармакологія. Наркозні препарати: загальні поняття, історична довідка, види та теорії наркозу, класифікація наркозних препаратів. Фармакологія інгаляційних, наркозних препаратів. Фармакологія неінгаляційних наркозних препаратів, протисудомні засоби. Будова адренергічного синапсу. Фармакологія адреноміметиків. Фармакологія адренолітиків. Засоби, що пригнічують чутливі нерви (місцевоанестезуючі, пом'якшуючі, в'язучі, обволікаючі, адсорбуючі). Засоби, що збуджують чутливі рецептори (подразнюючі, блювотні, румінаторні, відхаркуючі). Препарати, що впливають на серцево-судинну систему. Препарати, що впливають на кровотворення та процес згортання крові. Замінники крові. Препарати, що діють на дихання. Сечогінні засоби. Препарати, що впливають на функції органів травлення: засоби, що стимулюють та пригнічують моторику шлунку та шлункових залоз. Речовини, які діють на перистальтику кишок. Жовчогінні засоби Дезинфікуючі та антисептичні препарати: група фенолу, галоген утримуючих. Дезинфікуючі та антисептичні препарати: детергенти, речовини, що віддають кисень, луги, кислоти, препарати солей важких металів. Протипаразитарні, протипротозойні, противірусні речовини, кокцидіостатики та протигрибкові. Вітамінні препарати (жиророзчинні та водорозчинні). Гормональні препарати гіпофіза, підшлункової, прищитоподібної та щитоподібної залоз. Препарати гормонів наднирників, препарати статевих гормонів.

2.11. Рекомендована література.

1. Ветеринарна фармакологія / Г.О.Хмельницький, В.С.Хоменко, О.І.Канюка. – К.: Урожай, 1994. – 364 с.
2. Фармакологія / И.С. Мозгов. – М.: Агропромиздат, 1988. – 546 с.
3. Ветеринарна рецептура та фармакологія. Практикум / О.І. Канюка, В.Й. Скорохід [та ін.]. – К. Видавництво УСГА, 1994. – 134 с.
4. Клінічна ветеринарна фармакологія / О.І. Канюка – Київ.: УСГА, 1993. – 242 с.
5. Практикум по фармакології и рецептурі / М.И. Рабинович. – М.: Колос, 1983. – 186 с.
6. Ветеринарна рецептура та лікарські форми: методичні рекомендації для забезпечення лабораторних занять студентів із дисципліни “Ветеринарна фармакологія” / П.І. Локес, П.П. Шатохін, І.Г. Панасенко, К.В. Супруненко, С.О. Кравченко, А.Ф. Курман, Л.П. Каришева, Б.Л. Флегантова, Т.Л. Бурда, Н.С. Ульянко. – Полтава, 2010. – 82 с.
7. Методичний посібник для проведення лабораторних занять із дисципліни “Ветеринарна фармакологія” / П.І. Локес, П.П. Шатохін, К.В. Супруненко, А.В. Грищук, С.О. Кравченко, Н.С. Ульянко, Т.Л. Бурда. – Полтава, 2010 – 50 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; захист лабораторних робіт тощо). Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ГСЕ.1.06.

2.2. Назва. Історія української культури.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Шаравара Т.О.

2.9. Заплановані результати навчання.1

Визначати, засвоювати та запам'ятовувати базові принципи історії, історії української культури, розуміти причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства.

Володіти базовими знаннями фундаментальних розділів історії української культури в обсязі, необхідному для самостійного формування умовиводів і здійснення наукового аналізу одержаної інформації з предмету.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Історія української культури як навчальна дисципліна. Витоки української культури. Усна і обрядова народна творчість українців. Культура Київської русі. Культурні процеси за литовсько-польської доби і польсько-козацької доби. Українська культура козацько-гетьманської доби. Культура в час пробудження української національної свідомості. Українська культура і

духовне життя на початку ХХ століття. Модерн. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури. Постмодерн.

2.11. Рекомендована література.

1. Греченко В. А. Історія української та зарубіжної культури / В. А. Греченко. – К. : Літера, 2000. – 464 с.

2. Кордон М. В. українська та зарубіжна культура / М. В. Кордон. – К.: ЦУЛ, 2002. – 507 с.

3. Культурологія: теорія та історія культури / (За ред. Тюрменко І. І.). – К.: ЦУЛ, 2004. – 368 с.

4. Шаравара Т. О. Історія української культури / Т. О. Шаравара. – Полтава, 2015. – 180 с.

5. Мальцева О. В. Історія української культури [Електронний ресурс] : методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Історія української культури» для студентів всіх спеціальностей всіх форм навчання / О. В. Мальцева. – Маріуполь : ПДТУ, 2013. – 117 с. – Режим доступу : <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/645>

6. Гудзенко О. П. Проблема національної ідентичності у творчості письменників розстріляного відродження [Електронний ресурс] / О. П. Гудзенко // Літературознавчі студії. – 2014. – Вип. 42 (1). – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42\(1\)__37.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42(1)__37.pdf).

2.12. Методи контролю:

– поточний контроль – (ведення конспекту; опитування; написання рефератів; та виконання домашніх завдань);

– підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.17.

2.2. Назва. Клінічна діагностика хвороб тварин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 6.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Корчан М.І. кан.вет.наук, доцент, Каришева Л.П. старший викладач

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

знати:

- методи дослідження тварин і володіти технікою застосування основних та окремих спеціальних методів дослідження тварин (зондування, ЕКГ, вимірювання артеріального тиску тощо);

- основні етапи побудови діагнозу, значення синдроматики та її місце у загальній системі діагностики хвороб тварин.

уміти:

- виконувати лабораторні методи дослідження крові, сечі, шлункового вмісту та вмісту передшлунків, калу;
- аналізувати одержані результати їх походження, причини, взаємозв'язки з іншими змінами, діагностичне і прогностичне значення симптомів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Загальна діагностика. Розпізнавання хворобливого процесу. Інструктаж з техніки безпеки. Схема клінічного дослідження тварини. Дослідження загального стану тварин. Вимірювання температури тіла тварин. Дослідження серцево-судинної системи. Дослідження системи органів системи дихання. Дослідження органів травлення у жуйних та моногастричних тварин. Дослідження крові і кровотворних органів. Дослідження нирок і сечових шляхів. Дослідження нервової системи. Дослідження обміну речовин.

2.11. Рекомендована література.

1. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін., За ред. В.І. Левченка. – Біла Церква, 2004. – 608 с.
2. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченка, М.О. Судаков, Й.Л. Мельник та ін.; За ред. В.І. Левченка. – К.: Урожай, 1995. – 368 с.
3. Клиническая диагностика внутренних незаразных болезней сельскохозяйственных животных / А. М. Смирнов, П.Я. Конопелько, Р.П. Пушкарев и др. – 2-е изд., перераб. И доп. – М.: Агропромиздат, 1988. – 512с.
4. Клиническая лабораторная диагностика в ветеринарии / И.П. Кондрахин, Курилов, А.Г. Малахов и др. – М., Агропромиздат, 1985 – 285 с.
9. Практикум по клинической диагностике с рентгенологией / Беляков И.М., Дугин Г.Л., Кондратьев В.С. и др. – М.: Колос, 1992. – 286 с.
5. Дослідження вмісту рубця: Методичні вказівки до лабораторних занять з клінічної діагностики для студентів факультету ветеринарної медицини / М.І. Корчан, Л.П. Каришева. – Полтава, 2007. – 34 с.
6. Дослідження сечі: Методичні вказівки до лабораторних занять з клінічної діагностики для студентів факультету ветеринарної медицини / М.І. Корчан, Л.П. Каришева. – Полтава, 2007. – 23 с.
7. Методы ветеринарной клинической лабораторной диагностики. Справочник / И.П. Кондрахин, А.В.Архипов, В.И.Левченко и др., Под ред. проф. И.П. Кондрахина. – М.: Колос, 2004. – С. 309 – 334.
8. Морфологічне дослідження крові тварин: Методичні вказівки до лабораторних занять з клінічної діагностики для студентів факультету ветеринарної медицини / М.І. Корчан, Л.П. Каришева. – Полтава, 2007. – 23 с.
9. Локес П.І., Стомба В.Г., Каришева Л.П. Рентгеновська діагностика хвороб дрібних тварин. Кашалот, – Полтава, 2006. – 152с.
10. Локес П.І., Стомба В.Г., Каришева Л.П. Ультразвукова діагностика хвороб дрібних тварин. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2007. – 128с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль – опитування та тестування на лабораторних заняттях, оцінки виконання завдань лабораторних та самостійних робіт.. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська. Термінологія – латиною.

2.1. Шифр. ПП.03.11.

2.2. Назва. Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2,3.

2.6. Семестр. 4,5.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Киричко Б.П., д. вет. н., професор.

2.9. Заплановані результати навчання:

- виконувати хірургічні операції: ін'єкції, взяття крові;
- застосовувати новокаїнові блокади;
- накладати пов'язки;
- запобігати росту рогів у телят;
- каструвати самців і самок;
- виконувати лікувальні операції та інші хірургічні втручання на окремих ділянках тіла у різних видів тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вчення про хірургічну операцію. Підготовка до хірургічної операції. Профілактика хірургічної інфекції. Загальне знеболювання (наркоз). Місцеве знеболювання. Роз'єднання і з'єднання тканин, десмургія. Операції в ділянці голови. Операції в ділянці потилиці (холки) і шиї. Операції в ділянці вентральної частини шиї. Операції в ділянці грудної стінки і її порожнини (торакальна хірургія). Операції в ділянці живота (абдомінальна хірургія). Оперативне лікування гриж. Кастрація самців і самок. Кесарів розтин. Операції на статевому члені і крайній плоті. Операції в ділянці промежини та на органах тазової порожнини. Операції на грудній кінцівці. Операції на тазовій кінцівці. Операції на хвості. Ендоскопія та методи малоінвазивних хірургічних втручань.

2.11. Рекомендована література.

1. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (Ч.1). – Біла Церква, 2003. – 512 с.

2. Власенко В.М., Тихонюк Л.А., Рубленко М.В. Оперативна хірургія, анестезіологія і топографічна анатомія (Ч.2). – Біла Церква, 2006. – 544 с.

3. Магда І.І. і співавт. Оперативна хірургія тварин з основами топографічної анатомії.-К.;-Вища школа,-1995. – 293 с.

4. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Ветеринарна анестезіологія. – Біла Церква, 2000. – 335 с.

5. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Хірургія у молочному тваринництві.-К.;Урожай.-1994 – 173 с.

6. Власенко В.М., Тихонюк Л.А. Хірургія у свинарстві і вівчарстві.-К.;Урожай.-1998. – 316 с.

7. Герцен П.П., Аранчий С.В., Скрипник В.И. и др. Оперативная хирургия в ветеринарной медицине.-Полтава: НПФ “Комп. Технологии”, 1998. – 392 с.

8. Оперативна хірургія. Практикум: Навч. Посібник / І.І. Магда, В.М. Власенко, Є.М. Пономаренко. – К.: Вища шк., 1993. – 199 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.06.

2.2. Назва. Патологічна фізіологія.

2.3. Тип. Обов’язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 6.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Дмитренко Н. І.

2.9. Заплановані результати навчання.

Набуття теоретичних знань про основні закономірності виникнення, розвитку і наслідки захворювань тварин, практичних навичок експериментального відтворення на дослідних тваринах патологічних процесів, які виникають у тваринному організмі під дією різних хвороботворних чинників, вивчають і узагальнюють етіологію, патогенез і клінічні ознаки різних хвороб тварин, обґрунтовують методи їх діагностики, лікування та профілактики.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Характеристика основних понять загальної нозології та патогенезу. Патогенна дія факторів зовнішнього середовища. Резистентність. Алергія. Ушкодження клітини. Порушення периферичного кровообігу і мікроциркуляції. Запалення. Лихоманка. Порушення тканинного росту. Голодування. Порушення обміну речовин. Гіпоксія. Патофізіологія системи крові. Патофізіологія системного кровообігу. Патофізіологія печінки та системи органів травлення. Патофізіологія нирок та системи органів дихання. Патофізіологія лактації та нервової системи. Патофізіологія ендокринної системи.

2.11. Рекомендована література.

1. Патофізіологія тварин, А. Й. Мазуркевич, В. Т. Тарасевич, Дж. Клуґі. Київ „Вища школа” 2000р.

2. Патофизиология с.-х. животных, А. И. Мазуркевич. Практикум. К. „Вища школа”, 1991г.

3. Патофизиология с.-х. животных, под ред. А. А. Журавля. М. „Колос”, 1985г.

4. Патофизиология с.-х. животных, под ред. Н. Н. Зайко, К. „Вища школа”, 1985г.

5. Патология с.-х. Животных, под ред. А. Д. Адо, Л. М. Ишимовой. М. „Медицина”, 1980г.

6. Практикум по патологии с.-х. животных, С. И. Лютинский, В.С.Степин. М. „Колос”, 1989г.

7. Пособие для практических занятий по патологии, под ред. Н. Н. Зайко, Л. Я. Даниловой, К. „Вища школа”, 1987 г.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. МПН.02.06.

2.2. Назва. Фізіологія тварин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 6.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Киричко О.Б.

2.9. Заплановані результати навчання.

Мета навчальної дисципліни полягає в тому, щоб студенти оволоділи теоретичними і практичними знаннями щодо перебігу фізіологічних процесів, що відбуваються в організмі тварин різних видів. Це допомагає спеціалісту ветеринарної медицини вірно підібрати раціон, створити оптимальні умови для життєдіяльності організму тварин, діагностики хвороб, уявленню патогенезу, своєчасно провести профілактичні та лікувальні заходи.

Результати вивчення дисципліни:

- знання закономірностей життєвих процесів (обміну речовин, дихання, кровообігу, травлення та ін.) на різних структурних рівнях,
- уявлення про механізми здійснення фізіологічних процесів в організмі,
- уявлення про взаємозв'язок, взаємодію організму, як єдиного цілого,
- взаємодію організму з навколишнім середовищем,
- вміння проводити клінічні дослідження,
- ставити фізіологічні дослідження,
- робити висновки про стан організму.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Основні принципи структурної і функціональної організації організму тварин. Фізіологія збудливих тканин. Фізіологія центральної нервової системи. Фізіологія вищої нервової діяльності. Фізіологія системи крові. Фізіологія кровообігу та лімфообігу. Фізіологія дихального апарату. Фізіологія залоз внутрішньої секреції. Фізіологія системи травлення. Фізіологія обміну речовин і енергії. Фізіологія виділення. Фізіологія розмноження. Фізіологія лактації. Фізіологія аналізаторів (сенсорних систем). Фізіологія руху.

2.11. Рекомендована література.

1. Фізіологія тварин / А.Й. Мазуркевич, В.І. Карповський, М.Д. Камбур та ін. – Вінниця: Нова книга, 2008 – 424 с.

2. Фізіологія сільськогосподарських тварин / Науменко В.В., Дячинський А.С., Демченко В.Ю. та ін. К.: Сільгоспосвіта, 1994. – 512 с.

3. Физиология сельскохозяйственных животных / Голиков А.Н., Базанова Н.У., Кожебеков З.К. и др.: под ред. А.Н. Голикова. М.: Агропромиздат, 1991. – 432 с.

4. Георгиевский В.И. Физиология сельскохозяйственных животных. М.: Агропромиздат, 1990. – 511 с.

5. Практикум з фізіології сільськогосподарських тварин / Мазуркевич А.Й., Замазій М.Д., Карповський В.І. та ін. - К.: НАУ, 2004. - 276 с.

6. Практикум по физиологии сельскохозяйственных животных/ И. П. Битюков, В. Ф. Лысов, Н. А. Сафонов. - М.: Агропромиздат, 1990. - 256 с.

7. Фізіологія сільськогосподарських тварин (словник-довідник). / Юдінцева В.М., Замазій М.Д. Полтава, 1999. – 240 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ГСЕ.1.04.

2.2. Назва. Філософія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Якубенко О.П.

2.9. Заплановані результати навчання.

Знати основні визначення фундаментальних філософських категорій зі сфер онтології, філософії пізнання, антропології, соціальної філософії та аксіології, добре орієнтуватися в першоджерелах та основній сучасній філософській літературі, оволодіти логічним способом мислення, знати особливості та основні поняття фундаментальних філософських шкіл та напрямків. Вміти синтезувати набуті знання із фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття; застосовувати набуті знання при аналізі реалій сучасного суспільного буття; формувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Філософія як специфічний тип знання. Стародавня філософія. Філософія Середньовіччя та Відродження. Філософія Нового часу та Просвітництва. Німецька класична філософія. Сучасна світова філософія. Українська філософія. Онтологія: проблема буття. Свідомість. Філософія пізнання. Логіка та методологія наукового пізнання. Філософська антропологія. Соціальна філософія. Філософія науки і культури, стратегія майбутнього.

2.11. Рекомендована література.

1. Александрова О. В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: підручник / О. В. Александрова ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К. : Видавець ПАРАПАН, 2002. - 169 с.
2. Андрущенко В. П. Соціальна філософія. Історія, теорія, методологія: підручник для вищих навч. закл. / В. П. Андрущенко [и др.]. – 3. вид., випр. та доп. – К. : Генеза, 2006. – 656 с.
3. Арцишевський Р. А. Філософська антропологія (філософія людини): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. А. Арцишевський ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. наук, Наук.-метод. центр світогляд. освіти. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. – (Посібники та підручники ВНУ імені Лесі Українки). – Ч. 1. – 2011. – 552 с.
4. Варвянський С. М., Шейко С. В. Методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно – модульною системою (Філософія, логіка, релігієзнавство) / С.М.Варвянський, С.В. Шейко. – Полтава: РВВ ПДАА, 2007. – 57 с.
5. Киричок О. Б. Філософія: Підручник для вищих закладів освіти / О.Б. Киричок. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 388 с.
6. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
7. Надольний І. Ф. Філософія / І.Ф. Надольний. – К.: Вікар, 2000. – 516 с.
8. Персональна сторінка О.Б. Киричка з викладеними навчально-методичними матеріалами – [http:// www.kurychok.inf.ua/](http://www.kurychok.inf.ua/) – персональна сторінка викладача
9. Петрушенко В. Л. Філософія: Вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навч. посіб. / Віктор Петрушенко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 594 с.
10. Петрушенко В. Л. Філософія і методологія науки: навч. посіб. / В. Л. Петрушенко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2016. – 181 с.
11. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс з філософії. Філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство / Є.А. Подольська. – К.: ЦУЛ, 2006. – 624 с.
12. Подольська Є.А. Філософія / Є.А. Подольська. – К.: ЦУЛ, 2006. – 704 с.
13. Причепій Є. М. Філософія [Текст] : підручник / Є. М. Причепій [и др.]. - Вид. 3-тє, стер. - К. : Академвидав, 2009. - 592 с.
14. Причепій Є.М. Філософія/ Є.М. Причепій. – К.: Академія, 2001. – 576 с.
15. Рижак Л. Філософія [Текст] : підручник / Людмила Рижак ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. - 649 с.

16. Саух П.Ю. Філософія / П.Ю. Саух. – К.: ЦУЛ, 2003. – 256 с.
17. Сілаєва Т.О. Філософія / Т.О. Сілаєва. – Тернопіль: Астон, 2003. – 216 с.
18. Філософія: підручник для студ. вищих закладів освіти / І. В. Бичко [та ін.]. – 2. вид., стер. – К. : Либідь, 2002. – 408 с.
19. Філософія: підручник для студ. вищих навч. закл. / С. П. Щєбра, О. А. Заглада ; ред. С. П. Щєрба. – Житомир : Полісся, 2009. – 548 с.
20. Філософська антропологія (філософія людини) [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Р. А. Арцишевський ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. наук, Наук.-метод. центр світогляд. освіти. - Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011 . - (Серія "Посібники та підручники ВНУ ім. Лесі Українки"). – Ч. 2. – 2011. – 439 с.

2.12. Методи контролю:

- поточний контроль – (ведення конспекту; опитування; розв'язування вправ; виконання домашніх завдань, тестові контрольні роботи;
- підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ІС.05.

2.2. Назва. Хімбакааналіз.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Конє М. С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Підготувати лаборантів по спеціальності хіміко-бактеріологічного аналізу для бактеріологічних лабораторій. Знати і виконувати правила роботи з інфікованим патологічним матеріалом, вміти проводити санітарно-бактеріологічну оцінку навколишнього середовища, знати і володіти методами виявлення і ізоляції мікроорганізмів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Живильні середовища. Бактеріологічні фарби. Способи приготування. Відбір патматеріалу, консервування та транспортування. Мікробіологічні дослідження ґрунту, води та повітря. Мікологічні дослідження кормів. Дезінфекція, дезінсекція та дератизація.

2.11. Рекомендована література.

1. Демченко А.В., Бортнічук В.А., Скибіцький В.Г., Апатенко В.М. Ветеринарна мікробіологія та імунологія. –К.: Урожай, 1996. – 368 с.
2. Бортнічук В.А., Скибіцький В.Г., Ібатулліна Ф.Ж. Практикум з ветеринарної мікробіології. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 240с.

3. Емельяненко П.А. и др. Ветеринарная микробиология. – М.: Колос, 1982. – 304 с.
4. Смирнова Н.И. Ветеринарная микробиология. – Мн.: Высшая школа, 1979. – 224 с.
5. Бортничук В.А., Скибіцький В.Г., Ібатулліна Ф.Ж. Практикум по ветеринарній мікробіології. – К.: Вид-во УСГА, 1993. – 208 с.
6. Костенко Т.С., Родионова В.Б., Скородумов Д.И. Практикум по ветеринарной микробиологии и иммунологии. – М.: Колос, 2001. – 344с.
7. Горбань М. І. Епізоотологія з мікробіологією. — К., 1978.
8. Карышева А. Ф., Карышев С. В. Инфекционные болезни животных. — Кишинев, 1989.
9. Инфекционные болезни животных: Справ. / Под ред. Д. Ф Осидзе. — М., 1987.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.07.

2.2. Назва. Ветеринарна онкоморфологія.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Панікар І. І.

2.9. Заплановані результати навчання.

Засвоєння питань онкології на клінічних кафедрах (хірургія, акушерство та ін.). В практичній роботі лікаря ветеринарної медицини воно потрібно для співставлення клінічних ознак із результатами дослідження біопсій і операційного матеріалу, а також для клініко-анатомічного аналізу секційних спостережень.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Загальна характеристика пухлин. Основи патогістологічної техніки. Схема опису органів, патологічних вогнищ у них, загальнопатологічних процесів, хвороб. Техніка виготовлення гістологічних препаратів. Ультраструктурна патологія клітини. Загальна характеристика пухлин. Механізми інвазії та метастазування. Протипухлинний імунітет. Пухлини з різних видів тканин. Пухлини з епітеліальної тканини. Мезенхімальні пухлини. Судинні пухлини. Пухлини з м'язової тканини. Пухлини нервової тканини. Пухлини з меланінпродукуючої тканини. Органоспецифічні пухлини. Лейкози (лейкемія, білокрів'я).

2.11. Рекомендована література.

1. Патологічна анатомія тварин. Урбанович П. П. // П. П. Урбанович,

М. К. Потоцький, І. І. Гевкан та ін. / Навчальний посібник / Київ. – Ветінформ, 2008. – 879 с.

2. Основи гістологічної техніки і морфофункціональні методи дослідження нормі та при патології / Навчальний посібник / Л. П. Горальський, В. Т. Хомич, О. І. Кононський / Житомир, 2011. – 288 с.

3. Довідник патолого-анатомічних термінів / Борисевич Б. В., Скрипка М. В., Лісова В. В. / Полтава-Київ, 2005. – 124 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП.03.03.

2.2. Назва. Ветеринарна радіобіологія.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. Курман Андрій федорович.

2.9. Заплановані результати навчання.

Лікар ветеринарної медицини буде знати нормативні показники норм радіаційної безпеки НРБ, особливості променевої хвороби при внутрішньому опроміненні тварин впливі інкорпорованих радіонуклідів, основні санітарні правила роботи з радіоактивними речовинами і іншими джерелами іонізуючого випромінювання, правила диспансеризації тварин у зоні радіоактивного забруднення, а також структуру і завдання ветеринарної радіобіологічної служби Полтавської області. Використання іонізуючої радіації у сільському господарстві, медицині, ветеринарії та науково-дослідницькій практиці та вмінні: відбирати і підготовлювати проби для подальшого радіологічного аналізу, користуватися основними приладами дозиметричних та радіометричних досліджень, надавати профілактичну та лікувальну допомогу при виявленні окремих клінічних ознак променевого ураження сільськогосподарських тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Визначення, предмету та завдань ветеринарної радіобіології. Об'єкти та методи науки. Історія та основні етапи розвитку Біологічна іонізуючих випромінювань. Процес поглинання випромінювання різними структурами клітини її ураження. Теорії біологічної іонізуючих випромінювань Етапи променевого ураження організму, поняття про радіочутливість радіорезистентність, про критичний орган, летальну дозу. Методи засоби протипроменевого захисту тварин. Профілактика променевої хвороби. Природний радіаційний фон характеристика основних його компонентів. Джерела радіоактивного забруднення навколишнього середовища. Загальна

схема міграції радіонуклідів у навколишньому середовищі об'єктах сільськогосподарського виробництва Загальні принципи організації агропромислового виробництва р/а забрудненої території. Основні методи визначення радіоактивності: абсолютний, розрахунковий і відносний види опроміненя: гостре, хронічне, одноразове, фракціоноване, локальне, тотальне. Радіочутливість і вплив іонізуючого випромінювання на різні органи і тканини Віддалені наслідки радіобіологічних ефектів поняття про поріг дози принцип безпорогової випромінювання класифікація радіобіологічних ефектів Пострадіаційне відновлення організму. Особливості перебігу гострої променевої хвороби у сільськогосподарських тварин. Терапія променевої хвороби і патологій іншої етіології на фоні променивих уражень Ядерні аварії, як джерело забруднення зовнішнього середовища. Шляхи надходження радіонуклідів на земну поверхню і розподіл на рослинах. Характеристика міграції р/н у системі рослини - с/г тварини - с/г продукти Методи зниження надходження р/н в організм с/г тварин. засоби дезактивації продукції с/г виробництва. Методи і засоби дезактивації об'єктів агропромислового виробництва. Використання іонізуючої радіації у сільському господарстві, медицині, ветеринарії та науково-дослідницькій практиці. Дослідження об'єктів ветеринарного нагляду. Методика відбору проб. Диспансеризація тварин у зоні радіоактивного забруднення Заходи щодо зниження вмісту р/н у продукції рослинництва та тваринництва.

2.11. Рекомендована література.

1. Белов А.Д., Киршин В.А. «Радиобиология» Учебник для высших с.-х. учебных заведений. М.; Агропромиздат, 1987. – 255 с.
2. Горбатова К.К.«Биохимия молока и молочных продуктов» Учебник. - СПб.; - ГИОРД, 2004 -320 с.
3. Коваленко В.І. «Радіаційна ветеринарно-санітарна експертиза об'єктів ветеринарного контролю. Навчальний посібник. – К.;- Вища шк., 1994.-318 с.
4. Курман А.Ф. Локес П.І., Супруненко К.В., Каришева Л.П. Кравченко С.О., Флегантова Б.Л., Бурда Т.Л., Улянюк Н.С «Радиобіологія як наука, та її фізичні основи» Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 3 курсу факультету ветеринарної медицини стаціонарної форми навчання з дисципліни «Ветеринарна радіобіологія».
5. Курман А.Ф., Локес П.І., Супруненко К.В., Каришева Л.П. Кравченко С.О., Флегантова Б.Л., Бурда Т.Л., Улянюк Н.С. «Біологічна дія випромінювань, променеві ураження, їх профілактика і терапія.» Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 3 курсу факультету ветеринарної медицини стаціонарної форми навчання з дисципліни «Ветеринарна радіобіологія».
6. Курман А.Ф., Локес П.І., Супруненко К.В., Каришева Л.П. Кравченко С.О., Флегантова Б.Л., Бурда Т.Л., Улянюк Н.С. «Радіаційна безпека». Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 3 курсу

факультету ветеринарної медицини стаціонарної форми навчання з дисципліни «Ветеринарна радіобіологія».

7. Курман А.Ф., Локес П.І., Супруненко К.В., Каришева Л.П. Кравченко С.О., Флегантова Б.Л., Бурда Т.Л., Улянко Н.С. «Радіоекологія, міграція радіонуклідів по біологічним ланцюгам, роль ветеринарної радіобіології в системі ведення тваринництва на забруднених територіях.» Методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів 3 курсу факультету ветеринарної медицини стаціонарної форми навчання з дисципліни «Ветеринарна радіобіологія».

2.12. Методи контролю: вхідний, поточний та блоковий (тестування) контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.05.

2.2. Назва. Генетика з основами розведення.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б лектора/ лекторів. Петренко М. О.

2.9. Заплановані результати навчання.

Визначати аномалії сільськогосподарських тварин за результатами цитотамолекулярно-генетичних досліджень.

Контролювати успадкованість небажаних генів в популяціях сільськогосподарських тварин.

Застосовувати методи ДНК-технології для діагностики тварин та впроваджувати маркер-залежну селекцію.

Застосовувати методи розведення та форми підбору, для забезпечення підвищення продуктивності тварин.

Впроваджувати методи великомасштабної селекції та сучасні досягнення генетики для створення високопродуктивних порід сільськогосподарських тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Генетика як наука. Закономірності успадкування ознак. Хромосомна теорія спадковості. Генетика статі. Мінливість ознак організму. Мутації та їх особливості. Генетичні процеси в популяціях. Імуно- та фармакогенетика. Класифікація і структура породи. Основні господарські корисні ознаки тварин. Конституція, екстер'єр та інтер'єр сільськогосподарських тварин. Продуктивність тварин та оцінка їх племінних якостей. Методи добору та підбору тварин. Методи розведення. Законодавча база галузі тваринництва.

2.11. Рекомендована література.

1. Войтенко С.Л. Генетика / С.Л.Войтенко, К.В.Копилов, К.В.Копилова// Полтава, 2014.-248с.

2. Глазко В.И. Введение в генетику / В.И. Глазко, Г.В.Глазко .- К.: КВЦ, 2003.- 640с.

3. Засуха Т.В. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії / Т.В.Засуха, М.В. Зубець, Й.З. Сірацький та ін. - К.: Аграрна наука, 1999. - 512с.

4. Кравченко Н.А. Разведение сельскохозяйственных животных .-М. Колос, 1973 .- 280с

5. Меркурьева Е. К. Генетика / Е. К.Меркурьева, З. В.Абрамова, А.В.Бакай и др. .-М. Агропромиздат, 1991 .-446с.

6. Меркурьева Е.К. Генетика с основами биометрии / Е.К. Меркурьева, Г.Н. Шангин-Березовский. – М. : Колос, 1983. – С. 243 – 260.

7. Петухов В.Л. Генетические основы селекции животных/ В.Л.Петухов. – М.: Агропромиздат, 1989. – 448 с.

8. Проценко М.Ю. Генетика / М.Ю. Проценко. – К. : Вища школа, 1994. – С. 13-34.

9. Розведення сільськогосподарських тварин / Басовський М.З., Буркат В.П., Вінничук Д.Т. та ін..- Біла Церква, 2001.- 400с.

10. Разведение сельскохозяйственных животных / В.Ф.Красота, В.Т. Лобанов, Т.Г.Джапаридзе .-М. : Агропромиздат, 1990. - 324 с

11. Селекція сільськогосподарських тварин / [Ю.Ф.Мельник, В.П.Коваленко, А.М.Угнівенко, К.А.Найденко та ін.] за ред. Мельника Ю.Ф., Коваленка В.П.- К., 2008.-444с

12. Хмельничий Л.М. Основи генетики тварин з біометрією [навчальний посібник] / Л.М.Хмельничий, І.О.Супрун, А.М.Салогуб.- Суми: Видавництво: ПП Вінниченко М.Д., ФОП Дьоменко В.В., 2011. – 344 с.

2.12. Методи контролю:

– поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; тестування; захист лабораторних робіт; виконання індивідуальних завдань).

– підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП.03.12.

2.2. Назва. Історія ветеринарної медицини та професійна етика.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Киричко О.Б.

2.9. Заплановані результати навчання.

Метою навчальної дисципліни є знання про виникнення, розвиток і становлення ветеринарії, її роль в суспільстві та досягнення в питаннях профілактики і ліквідації інфекційних, інвазійних і незаразних хвороб, створення здорових стад свійських тварин і птахоферм, а також охорони населення від заразних хвороб, загальних для людей і тварин. Вивчення певного порядку службових відносин, правомірну поведінку спеціаліста,

культуру професійних дій, регламентовану сформованими у суспільстві соціальними нормами, загальнолюдськими цінностями, чинним законодавством.

«Історія ветеринарної медицини та професійна етика» належить до циклу дисциплін, що забезпечують розширення світогляду, вдосконалення і духовний ріст лікаря як особистості.

Завдання навчальної дисципліни:

- збагатити світогляд майбутнього лікаря ветеринарної медицини про історію своєї спеціальності,
- показати її успіхи в зв'язку із досягненнями інших наук, техніки і економіки;
- підвищення професійної культури лікаря ветеринарної медицини;
- скорочення періоду адаптації молодих спеціалістів на виробництві;
- допомога їм в уникненні багатьох професійних помилок та помилок поведінки;
- включає комплекс правил і норм відношення ветеринарних спеціалістів до своїх колег, тварин та їх власників;
- навчає бути чуйним, уважним та дбайливим по відношенню до тварин та їх господарів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Ветеринарія Стародавнього та Середнього віків. Ветеринарна медицина в новий час. Ветеринарна медицина за капіталізму (XV-XIX ст.). Ветеринарна медицина за Радянської влади. Ветеринарна медицина України в період незалежності (1992 - 2016). Філософія и психологія ветеринарної медицини. Нормативна етика та основні критерії моральної оцінки. Колегіальність у роботі лікаря ветеринарної медицини. Лікар ветеринарної медицини – лідер колективу. Взаємовідносини лікаря ветеринарної медицини із власником тварин. Мистецтво спілкування із власником тварин. Зауваження та скарги клієнтів, вирішення конфліктних ситуацій. Основні вчення про гуманне відношення до тварин у різних галузях використання.

2.11. Рекомендована література.

1. Вербицький П.І., Достоевський П.П., Рудик С.К. Історія ветеринарної медицини України.- К.: Ветінформ, 2002. – 384с.
2. Никитин І.Н., Калугин В.І. История ветеринарии: М: Агропромиздат, 1998.-192с.
3. Закони України “Про ветеринарну медицину” -К.- 1992, 1996, 2001, 2004.
4. Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження ».- Одеса, 2006. – 32 с.
5. Аранчій С.В. Історія ветеринарної медицини Полтавщини.- Полтава, 1998.- 230 с.
6. Коропов В.М. История ветеринарии в СССР.- М., 1954.
7. Панько І.С. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини. К:”Урожай”, 1998. – 240 с
8. Панько І.С. Професійна етика лікаря ветеринарної медицини. Біла Церква, 2006. – 272 с

9. Панько И.С. методичні рекомендації: Деонтологічна підготовка лікаря ветмедицини. Біла- Церква,1996. – 16 с.

10. Бердник В.П. Тестові контрольні питання до історії ветеринарної медицини України. – Полтава, 2002.- 50 с.

11. Киричко О.Б. Курс лекцій з дисципліни «Професійна етика» для студентів напряму підготовки – 6.110101 «Ветеринарна медицина» Полтава , 2015 – 48 с.

12. Бердник В.П., Киричко О.Б. Методичні рекомендації для виконання самостійних робіт з дисципліни «Професійна етика» для студентів напряму підготовки – 6.110101 «Ветеринарна медицина». Полтава, 2015 – 36 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП. 03.09.

2.2. Назва. Основи ветеринарної рецептури та технології лікарських форм.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 2.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Шатохін П. П.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

знати:

- найбільш вживані терміни українською та латинською мовами.
- Походження хімічну структуру та склад лікарських форм, фізичні та хімічні властивості, які мають відношення до зберігання та застосування;
- шляхи введення в організм та особливості всмоктування, біотрансформації, виділення з організму;
- орієнтовні терапевтичні дози для тварин різних видів;
- найбільш раціональні лікарські форми;
- способи виписування рецептів, токсичність і побічну негативну дію.
- вміти:
- виписувати рецепти на офіціальні та магістральні лікарські форми;
- виготовляти прості та складні лікарські форми.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вступ. Історична довідка розвитку ветеринарної рецептури та дозування ліків. Рецептура. Поняття про фармакопею. Аптека. Рецепт і правила його виписування Відмінювання іменників у рецептах. Скорочення, що допускаються за виписування рецептів. Дозування лікарських речовин. Державна метрологічна система міри та ваги. Тверді лікарські форми. Щільні та м'які лікарські форми. Рідкі лікарські форми. Галенові та новогаленові препарати. Аерозолі.

2.11. Рекомендована література.

1. Ветеринарна фармакологія / Г.О. Хмельницький, В.С. Хоменко, О.І. Канюка. – К.: Урожай, 1994. – 364 с.
2. Фармакологія / И.С. Мозгов. – М.: Агропромиздат, 1988. – 546 с.
3. Ветеринарна рецептура та фармакологія. Практикум / О.І. Канюка, В.Й. Скорохід [та ін.]. – К. Видавництво УСГА, 1994. – 134 с.
4. Клінічна ветеринарна фармакологія / О.І. Канюка – Київ.: УСГА, 1993. – 242 с.
5. Практикум по фармакології и рецептурі / М.И. Рабинович. – М.: Колос, 1983. – 186 с.
6. Ветеринарна рецептура та лікарські форми: методичні рекомендації для забезпечення лабораторних занять студентів із дисципліни “Ветеринарна фармакологія” / П.І. Локес, П.П. Шатохін, І.Г. Панасенко, К.В. Супруненко, С.О. Кравченко, А.Ф. Курман, Л.П. Каришева, Б.Л. Флегантова, Т.Л. Бурда, Н.С. Ульяновко. – Полтава, 2010. – 82 с.
7. Методичний посібник для проведення лабораторних занять із дисципліни “Ветеринарна фармакологія” / П.І. Локес, П.П. Шатохін, К.В. Супруненко, А.В. Грищук, С.О. Кравченко, Н.С. Ульяновко, Т.Л. Бурда. – Полтава, 2010 – 50 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; захист лабораторних робіт). Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП 03.03.

2.2. Назва. Біотехнологія у ветеринарній медицині.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 5.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Замазій А. А.

2.9. Заплановані результати навчання.

Основа курсу – ознайомлення з сучасними методами і технологіями перебудови і реконструкції геному сільськогосподарських тварин і мікробіологічних об'єктів для отримання високопродуктивних тварин, стійких до інфекційних захворювань, препаратів – стимуляторів росту та молоковіддачі, регуляторів обміну речовин, лікарських засобів. Обов'язковий етап – отримання студентами поняття про молекулярну біологію – фундаментальну основу сучасної біотехнології, на базі якої розвинулися такі напрямки, як генна та генетична інженерія тварин, технологія отримання генноінженерних противірусних вакцин, технологія виробництва антибіотиків, препаратів амінокислот. Важлива частина курсу – ознайомлення студентів з елементами клітинної інженерії, особливе значення при цьому приділяється техніці отримання і використання моноклональних антитіл для діагностикумів. Ембріоінженерія, наукове і прикладне значення якої в сучасному тваринництві

важко переоцінити, також відводиться значна частина лекційного та практичного курсу.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Молекулярні основи спадковості. Генетична інженерія. Трансплантація ембріонів та клонування тварин. Одержання кормових препаратів.

2.11. Рекомендована література.

1. Біотехнологія. В.Г. Герасименко “Вища школа”, 1989 р.

2. Биотехнология. Принципы и применение. Под. ред. И.Хиггинса и др. «Мир», I-1988 г.

3. Г.С.Муромцев и др. Основы сельскохозяйственной биотехнологии. М., «Агропромиздат», 1990 г.

4. А.В.Квасницкий, Н.А.Мартиненко, Г.А.Близнюченко. Трансплантация эмбрионов и генетическая инженерия в животноводстве. К. «Урожай», 1988 г.

5. В.Г.Герасименко Біотехнологічний словник. К., “Вища школа”, 1991 р.

6. Е.С.Егоров и др. Биотехнология. Проблемы и перспективы. М., «Высшая школа», 1987г. 8т.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП 03.19.

2.2. Назва. Ветеринарна токсикологія.

2.3. Тип. Обов’язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 5.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Кравченко Сергій Олександрович, к.вет.н.

2.9. Заплановані результати навчання.

Сформувані у здобувачів вищої освіти загальні та професійно орієнтовані компетенції з питань загальної токсикології, класифікації отрут, токсикодинаміки, токсикокінетики, основ лабораторної діагностики отруєнь тварин, з токсикології пестицидів, бойових отруйних речовин, токсинів рослинного і тваринного походження, забезпечити засвоєння теоретичних знань та практичних навичок з лікування тварин за отруєнь.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вступ. Визначення, зміст, завдання та об’єкти ветеринарної токсикології, її роль у формуванні лікаря ветеринарної медицини. Історія розвитку. Отрута та отруєння.

Ксенобіотики та пестициди. Класифікація пестицидів за призначенням. Хімічна класифікація. Гігієнічна класифікація. Параметри токсикометрії отруйних речовин: (ЛД), (МДР), (ГДК), час очікування, (ОББР).

Токсикодинаміка та токсикокінетика. Шляхи надходження токсичних речовин у організм, біотрансформація, виведення. Діагностика та профілактика отруєнь. Антидоти. Загальні правила ВСЕ продуктів харчування у разі отруєнь тварин.

Токсикологія хлорорганічних та фосфорорганічних сполук. Діагностика отруєнь тварин ХОС та ФОС. Засоби терапії. Токсико-гігієнічна характеристика окремих ХОС і ФОС.

Токсикологія похідних карбамінової і дитіокарбамінової кислот (карбаматів).

Токсикологія похідних фенолу та синтетичних піретроїдів. Відмінності від пестицидів інших груп. Діагностування отруєнь тварин синтетичними піретроїдами. Токсико-гігієнічна характеристика піретроїдів.

Токсикологія карбаміду і солей амонію. Виявлення кухонної солі у комбікормі та вмісту шлунку тварин. Терапія у разі отруєння. Визначення аміаку у крові та вмісту рубця. Терапія у разі отруєння карбамідом. Обґрунтування застосування сполук амонію.

Токсикологія зооцидів різних груп. Діагностування отруєнь зооцидами, що мають антикоагулюючу дію. Похідні кумарину та фосфіду алюмінію.

Токсикологія сполук важких металів. Токсикологічна характеристика сполук алюмінію, кадмію, кобальту, селену.

Отруєння тварин фтором та арсеном.

Фітотоксикози. Класифікація отруйних рослин. Токсикологія рослин, що містять алкалоїди та фото сенсibiliзуючі речовини. Виявлення алкалоїдів. Лікування у разі отруєння алкалоїдами.

Отруєння тварин рослинами, що містять тіо-, ціаноглікозиди та похідні кумарину.

Отруєння тварин рослинами, що порушують вуглеводний обмін. Токсикологія нітратів і нітритів.

Мікотоксикози тварин. Основи систематики. Отрути тваринного походження. Рецептурні прописи на деякі антидотні та лікарські засоби при отруєннях тварин.

Токсикологія бойових отруйних речовин. Отруєння тварин бойовими отруйними речовинами. Отрути тваринного походження.

2.11. Рекомендована література.

1. Баженов С.В. Ветеринарна токсикологія. – Л. Колос. – 1979 – 320с.
2. Малинин О.А., Хмельницький Г.А., Куцен А.Т. Ветеринарна токсикологія. – Корсунь-Шевченковский, 2002. – 464с.
3. Хмельницький Г.А. , Локтионов В.Н., Полоз Д.Д. Ветеринарна токсикологія. М. Агропромиздат, 1987. – 320 с.
4. Справочная книга по ветеринарной токсикологии пестицидов. М.В. Загороднов, М. Колос, 1997. – 272с.
5. Александров В.Н., Емельянов В.И. Отравляющие вещества. - М.: Воениздат, 1990. - 271 с.

6. Альберт Э. Избирательная токсичность.-М.: Мир, 1971, 431 с.
  7. Андруз Дж., Бримблекумб П., Джикелз Т., Лисс П. Введение в химию окружающей среды. Пер. с англ., - М.: Мир. - 1999, 271 с.
  8. Барбье М. Введение в химическую экологию. - М.: Мир, 1978. - 229 с.
  9. Барышников И.И., Лойд Д.О., Савченков М.Ф. Экологическая токсикология. - Ир-кутск: Изд-во Иркутск. ун-та, 1991, ч.1, 162 с., ч.2, 281 с.
  10. Введение в проблемы биохимической экологии /М.М. Телитченко, С.А. Остроумов. - М.: Наука, 1990. - 288 с.
  11. Голиков С. Н., Саноцкий И. В., Тиунов А. А. Общие механизмы токсического действия. - Л.: Медицина, 1986. - 280 с.
  12. Голубев А.А., Люблина Е.И., Толоконцев И.А., Филов В.А. Количественная токсикология. - М.: Медицина, 1973. - 246 с.
  13. Заугольников С.Д., Кочанов М.М., Лойт А.О., Ставчанский И.И. Экспрессные методы определения токсичности и опасности химических веществ. - Л.: Медицина, 1978.
  14. Исидоров В.А. Введение в химическую экотоксикологию. Учебное пособие. - СПб.: Химиздат, 1999. - 142 с.
  15. Куценко С. А. Основы токсикологии. СПб., 2002 – www.medline.ru
  16. Лужников Е.А. Клиническая токсикология. - М.: Медицина, 1994. - 256 с.
  17. Оксенгендлер Г.И. Яды и организм.-С.-Петербург: Наука, 1991.-320 с.
  18. Превращение канцерогенных и токсических веществ в гидросфере /У.Э. Кирсо, Д.И. Стом, Л.И. Белых и др., Талинн, Валгус, 1988.
  19. Пигулевский С.В. Ядовитые животные. Токсикология беспозвоночных. - Л.: Медицина, 1975. - 375 с.
  20. Пигулевский С.В. Ядовитые животные. Токсикология позвоночных. - Л.: Медицина, 1966. - 386 с.
  21. Проблемы загрязнения окружающей среды и токсикологии/ Под ред. Дж.Уэра. — М.: Мир, 1993. — 191 с.
  22. Савченков М.Ф., Лемешевская Е.П., Литвинцев А.И., Стом Д.И. Медицинская экология. - Иркутск: Изд-во Иркутск. ун-та, 1989. - 256 с.
  23. Саноцкий И.В. Основные понятия токсикологии //Методы определения токсичности и опасности химических веществ (токсикометрия) / под ред. И.В.Саноцкого . - М.: Медицина, 1970.
  24. Тимофеева С.С. Санитарно-техническая гидробиология и водная токсикология. - Иркутск: Изд-во Иркутск. ун-та, 1986. - 128 с.
  25. Шустов С.Б., Шустова Л.В. Химические основы экологии. - М.: Просвещение. - 1994. - 239 с.
- 2.12. Методи контролю: поточний контроль – усне опитування, ситуаційні завдання; підсумковий контроль – залік.
  - 2.13. Мова викладання. Українська. Термінологія – латиною.

2.1. Шифр. ПП.03.08.

2.2. Назва. Ветеринарно-санітарна експертиза.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Передера Ж.О.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

- вивчити правила ветеринарно-санітарної оцінки продуктів тваринного походження;

- володіти методиками проведення досліджень з визначення якості тваринницької продукції та продукції бджільництва і аквакультури;

- уміти проводити ветеринарно-санітарну експертизу продукції тваринного, а на ринках і рослинного походження харчових продуктів;

- додержуватися ветеринарно-санітарних вимог, встановлених законодавством України;

- уміти приймати правильні рішення стосовно відповідності умов виробництва, транспортування, реалізації продукції тваринництва, бджільництва, аквакультури чинним нормативно-правовим актам.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Ветеринарно-санітарний контроль на підприємствах по переробці забійних тварин. Здача-прийомка худоби та птиці на м'ясокомбінат. Основи технології переробки тварин та товарознавство м'яса. Організація та методика огляду туш і внутрішніх органів. Ветеринарно-санітарна експертиза туш і органів тварин при інфекційних хворобах (антропозоонозах). Ветеринарно-санітарна експертиза туш і органів тварин при інфекційних хворобах що не передаються людині.

Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при інвазійних хворобах. Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при незаразних хворобах. Зміни в м'ясі під час зберігання. Способи консервування м'яса. Ветеринарно-санітарна експертиза ковбасних виробів та банкових консервів. Основи технології та гігієна одержання, склад та властивості молока. Ветеринарно-санітарна експертиза молока в разі виявлення інфекційних, інвазійних та незаразних хвороб тварин. Основи технології та ветеринарно-санітарний контроль кисломолочних продуктів і вершкового масла. Склад, властивості та ветеринарно-санітарна експертиза риби, м'яса морських ссавців, безхребетних тварин. Ветеринарно-санітарна експертиза рослинних продуктів. Визначення якості та безпечності меду.

2.11. Рекомендована література.

1. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології стандартизації продуктів тваринництва/[О.М.Якубчак, В.І.Хоменко, С.Д.Мельничук та ін.]: за ред. О.М.Якубчак, В.І.Хоменко. –Київ, 2005. – 800 с.

2. Ковбасенко В.М. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва: [навчальний посібник в

двох томах] / В.М. Ковбасенко.- Київ: Фірма «ІНКОС-2», 2005. Т.1. – 416 с., Т.2 – 536 с.

3. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва/ В.І. Хоменко, В.М. Ковбасенко, І.В. Хоменко та ін.: за ред. В.І. Хоменко. –Київ, 1995. – 711 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; захист лабораторних робіт; написання контрольної роботи). Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.14.

2.2. Назва. Внутрішні хвороби тварин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Супруненко К.В. кан.вет.наук, доцент.

2.9. Заплановані результати навчання.

Здобувач вищої освіти повинні:

знати:

- загальну профілактику внутрішніх хвороб тварин;
- методи дослідження хворих тварин;
- методи і техніку введення лікарських речовин;
- види і методи терапії;
- нозологію внутрішніх хвороб;
- етіологію, патогенез, етапи побудови діагнозу, синдроматику хвороб, методи діагностики, лікування і профілактики внутрішніх хвороб тварин;

- уміти:

- володіти технікою застосування основних та спеціальних методів дослідження та надання лікувальної допомоги;

- виконувати лабораторні методи дослідження крові, сечі, молозива, молока, калу, вмісту передшлунків;

- аналізувати одержані результати досліджень, їх причини, діагностичне і прогностичне значення;

- діагностувати хвороби, назначати і проводити лікування;

- організовувати заходи щодо профілактики внутрішніх хвороб тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Основи загальної терапії та профілактики внутрішніх хвороб тварин. Хвороби перикарда, міокарда і ендокарда. Хвороби дихальної системи і системи травлення, печінки і жовчних шляхів. Хвороби системи дихання: хвороби дихальних шляхів. Хвороби системи травлення та підшлункової залози. Хвороби печінки, жовчних шляхів та очеревини. Хвороби сечової, нервової, ендокринної та імунної систем. Хвороби системи крові. Хвороби сечової та нервової систем. Хвороби ендокринної, імунної та системи крові.

Хвороби молодняку. Хвороби молодняку. Шлунково-кишкові хвороби новонародженого молодняку. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макро- та мікроелементів. Хвороби, спричинені порушенням вітамінів.

2.11. Рекомендована література.

1. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Ч. 1. – Біла Церква, 1999.– 376 с.

2. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.]; За ред. В.І. Левченка. – Ч. 2. – Біла Церква, 2001.– 544 с.

3. Загальна терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин: Практикум / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, Л.М. Богатко та ін.]. – Біла Церква, 2000. – 224 с.

4. Судаков М.О. Внутрішні незаразні хвороби тварин: Підручник / М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза та ін.. За ред.. М.О. Судакова. – К.: Мета, 2002. – 352 с.

5. Шарабрин И.Г. Внутренние незаразные болезни сельскохозяйственных животных / И.Г. Шарабрин, В.А. Аликаев, Л.Г. Замарин и др.; Под ред. И.Г. Шарабрина. – 6-е изд., испр. и доп. – М.: агропромиздат, 1985.–527с.

6. Внутренние незаразные болезни животных / В.М. Данилевский. – М.: Агропромиздат, 1991. – 568 с.

7. Внутренние незаразные болезни с/х животных / И.Г. Шарабрин. – М.: Агропромиздат, 1976. – 424 с.

8. Внутренние незаразные болезни с/х животных / М.: Колос, 1972. – 382 с.

9. Внутрішні незаразні хвороби тварин / [М.О. Судаков, М.І. Цвіліховський, В.І. Береза та ін.]. – К., 2002 – 352 с.

10. Ветеринарна гематологія./ Симонян Г.Л. – Москва. Колос, – 1995. 245 с.

11. Патогенетична терапія при запальних процесах у тварин. / [І.С.Панько, В.М.Власенко, В.І.Левченко]; – Київ. Урожай, 1994. – 350 с.

12. Кондрахін І.П. Клиническая лабораторная диагностика в ветеринарии: Справочное издание / И.П. Кондрахин, Н.В. Курилов, А.Г. Малахов и др. – М.: Агропромиздат, 1985. – 287 с.

13. Локес П.І., Стовба В.Г., Каришева Л.П. Рентгенівська діагностика хвороб дрібних тварин. Кашалот, – Полтава, 2006. – 152с.

14. Локес П.І., Стовба В.Г., Каришева Л.П. Ультразвукова діагностика хвороб дрібних тварин. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2007. – 128с.

15. Шарабрин И.Г Внутренние незаразные болезни с/х животных / И.Г. Шарабрин. – М.: Агропромиздат, 1985. – 578 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль (ведення конспекту; експрес опитування; тестування; захист лабораторних робіт; написання контрольної роботи). Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська. Термінологія – латиною.

2.1. Шифр. ПП.03.09.

2.2. Назва. Епізоотологія та інфекційні хвороби.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Тітаренко О. В, Передера О. О.

2.9. Заплановані результати навчання.

Вивчення об'єктивних закономірностей процесів виникнення, розвитку, поширення і згасання інфекційних хвороб тварин, а також організація раціональних заходів їхньої профілактики і ліквідації. Розробка і вдосконалення загальних і спеціальних методів (заходів) профілактики та ліквідації інфекційних хвороб тварин; ветеринарно - санітарне забезпечення добробуту тваринництва; ліквідація зооантропонозних та зоонозних захворювань тварин; охорона країни від занесення (завезення) інфекційних захворювань, у тому числі і спільних для людей та тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вірусні хвороби свиней. Бактеріальні хвороби свиней. Вірусні хвороби рогатої худоби. Бактеріальні хвороби рогатої худоби. Вірусні хвороби коней. Бактеріальні хвороби коней. Вірусні хвороби молодняка. Бактеріальні хвороби молодняка.

2.11. Рекомендована література.

1. Каришева А. Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. — К.: Вища освіта, 2002. — 703 с.

2. Каришева А.Ф., Панікар І.І. Практикум із загальної та спеціальної епізоотології Суми, 2008.

3. Імунобіологічні препарати. Довідник / Кісера Я.В., Куртяк Б.М., Ковальчук Р.Л. та ін. – Львів, 2011. – 272 с.

4. Литвин В.П., Ярчук Б.М. Загальна епізоотологія. – К.: Урожай, 1995.- 256 с.

5. Довідник лікаря ветеринарної медицини/ П.І. Вербицький, П.П. Достоевський. - К.: «Урожай», 2004. – 128 с.

6. Бакулов И.А. Эпизоотология с микробиологией Москва: "Агропромиздат", 1987. – 415 с.

7. Болезни молодняка сельскохозяйственных животных: Справочник / В.П. Литвин, В.И. Береза, В.Г. Скибицкий и др. — К.: Урожай, 1992.

8. Ветеринарная вирусология / В.Н. Сюрин, Р.В. Белоусова, Н.В. Фомина. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Агропромиздат, 1991.
9. Загальна епізоотологія / Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин та ін.; За ред. Б.М. Ярчука, Л.Є. Корнієнка. — Біла Церква, 2002.
10. Кісера Я.В. Нормативно-правові акти щодо профілактики та ліквідації інфекційних захворювань коней, великої і дрібної рогатої худоби, свиней: навч. посібн. / Кісера Я.В., Божик Л.Я. – Львів: СПОДОМ, 2014. – 188 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.10.

2.2. Назва. Загальна і спеціальна хірургія.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Кулинич С.М, Передера Р.В.

2.9. Заплановані результати навчання.

У курсі загальної ветеринарної хірургії:

- засвоєння основ хірургічної патології;

- знання чіткого уявлення про перебіг, принципи лікування та профілактику хірургічних хвороб тварин.

У курсі спеціальної ветеринарної хірургії:

- знання конкретних умов виникнення хірургічної патології окремих ділянок тіла тваринного організму, його органів і систем;

- знання місцевих особливостей виникнення і перебігу захворювання;

- знання диференціальної діагностики, лікувальних та профілактичних заходів.

- уміти проводити діагностику хірургічних хвороб тварин, призначати раціональні методи лікування та профілактики,

- мати практичні навички надання хірургічної допомоги тваринам.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Травматизм тварин. Клінічна патофізіологія травм. Загальна реакція організму на травму. Запально-регенеративна реакція організму тварини на травму. Рани, їх класифікація та лікування. Закриті механічні ушкодження. Кровотеча. Способи її профілактики та припинення. Гнійна хірургічна інфекція. Загальна хірургічна інфекція. Анаеробна та гнильна інфекція. Специфічна хірургічна інфекція. Порушення крово- і лімфообігу, хвороби судин. Хвороби кісток. Хвороби суглобів, сухожилків та сухожилкових піхв. Хвороби шкіри та м'язів Термічні і хімічні ушкодження. Ушкодження нервів та мозку. Пухлини.

Деформації копит і копитець. Пошкодження рогу башмака. Асептичні пододерматити. Септичні форми пододерматитів. Хвороби глибоких структур копит. Аутоімунні хвороби копит і копитець. Копитна гниль. Хвороби грудних кінцівок. Хвороби тазових кінцівок. Хвороби повік. Керато-кон'юнктивіти. Хвороби судинної оболонки. Хвороби придаткових пазух. Хвороби зубів, ясен, язика. Хвороби в ділянці вух, носу та інших ділянок голови. Хвороби в ділянці потилиці, шиї, холки, грудної стінки та попереку. Хвороби в ділянці живота. Грижі. Випадіння прямої кишки. Аномалії анального отвору. Андрологічні хвороби та післякастраційні ускладнення.

2.11. Рекомендована література.

1. Борисевич В. Б. Загальна ветеринарна хірургія / Борисевич В.Б., Поваженко І. О., Братюха С. І. та ін. - К. : Вища шк., 1992. - 245 с.
2. Борисевич В. Б. Спеціальна ветеринарна хірургія / Борисевич В. Б., Панько І.С., їздепський В. Й. - К. : Вид-во УДАУ, 1993. - 495 с.
3. Калашник Й. А. Практикум по общей хирургии / Калашник Й. А., Лабунский В. М., Передера Б. Я., Русинов А. Ф. - М. : Колос, 1982. - 175 с.
4. Лукьяновский В. А. Общая ветеринарная хирургия / В. А. Лукьяновский. - М. : Агропромиздат, 1990. - 586 с.
5. Панько І. С. Загальна ветеринарна хірургія / Панько І. С., Власенко В. М., Іздепський В. Й. та ін. - Біла Церква : БДАУ, 1998. - 263 с.
6. Панько І. С. Спеціальна ветеринарна хірургія / Панько І. С., Власенко В. М., Гамота А. А. та ін. - Біла Церква, 2003. - 496 с.
7. Поваженко Й. Е. Общая ветеринарная хирургия / Й. Е. Поваженко, С. Й. Братюха. - К. : Изд-во УСХА, 1989. - 312 с.
8. Поваженко Й. Е. Частная ветеринарная хирургия / Поваженко Й. Е., Братюха С. Й., Калиновский Г. Н. - К.: Вища шк., 1991. - 328 с.
9. Шакалов К. Й. Частная ветеринарная хирургия / К. Й. Шикалов. - Л. : Агропромиздат, 1985.-478 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль - усне опитування, тестування, ситуаційні завдання. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська. Термінологія – латиною.

2.1. Шифр. ГСЕ.1.05.

2.2. Назва. Інформатика у ветеринарній медицині.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Загальної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 5.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Чехлатий О.М.

2.9. Заплановані результати навчання.

Формування навиків із застосування сучасних комп'ютерних інформаційних технологій для отримання, обробки й ефективного

використання ветеринарної інформації за допомогою комп'ютерів, телекомунікацій та інших засобів зв'язку; розкриття сутності і можливості технічних і програмних засобів для забезпечення ефективності та достовірності підготовки, оброблення та оформлення результатів наукових досліджень у ветеринарній медицині.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Створення та редагування презентацій засобами Microsoft PowerPoint. Вставка графічних об'єктів і таблиць у слайди. Налаштування анімаційних ефектів. Використання ресурсів локальної та глобальної комп'ютерної мережі Internet. Апаратне та програмне забезпечення мереж. Інструментальні засоби пошуку інформаційних ресурсів Internet та інтерактивне спілкування в мережі. Системи управління базами даних. Створення бази даних (БД). Таблиці та способи їх створення. Технологія створення, редагування та використання запитів. Створення міжтабличних зв'язків в СУБД Microsoft Access. Технологія створення, редагування та використання форм та звітів в СУБД Microsoft Access.

2.11. Рекомендована література.

1. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник / В.А. Баженов, П.Р. Венгеровський, В.М. Горлач. – К.: Каравела, 2003.– 464 с.

2. Тарасенко Р.О., Гаріна С.М., Робоча Т.П. Інформаційні технології. – К.: Алефа, 2008. – 312 с.

3. Комп'ютер для студентів, аспірантів и преподавателей. Самоучитель / Под. ред. В. Б. Комягина. Учебн. пособ. – М.: Издательство ТРИУМФ, 2002.– 656 с.

4. Солоницын Ю., Холмогоров В. Интернет. Энциклопедия. 3-е издание. – С.-Петербург: Питер, 2003. – 587 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.01.

2.2. Назва. Основи біобезпеки, біоетики та ветеринарної екології.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 6.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора: Піщаленко М.А., доцент, кс.-г.н

2.9. Заплановані результати навчання.

Вивчення та засвоєння студентами основних понять екології, біобезпеки та біоетики, особливостей функціонування природних та штучних угруповань живих організмів; з'ясувати ступінь антропогенного впливу та його наслідки

на природні і штучні угруповання рослинних і тваринних організмів, вияснити причини виникнення захворювань у сільськогосподарських тварин в зв'язку з порушенням екологічної рівноваги в природних та штучних екосистемах. Ознайомитися з глобальними екологічними проблемами сьогодення та можливими шляхами їх вирішення

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Предмет дисципліни «Основи біобезпеки, біоетики та ветеринарної екології» її структура та головні завдання. Вчення В.І. Вернадського про біосферу та ноосферу. Екологічні фактори, їх класифікація та характеристика. Діяльність лікаря ветеринарної медицини як своєрідна форма антропогенного впливу на природу. Аутокологія та патологія тварин. Лімітуючий вплив екологічних факторів. Популяція – як елементарна одиниця еволюції та виду. Хвороби тварин, які виникають внаслідок неекологічних змін у популяціях. Біогеоценоз і його структура. Пасовищні біогеоценози. Причини пасовищних хвороб популяцій тварин. Профілактика пасовищних хвороб тварин. Біогеоценози тваринницьких ферм і комплексів. Забруднення навколишнього середовища відходами тваринництва. Екосистема. Поняття про агроекосистему. Глобальні екологічні проблеми сучасності та шляхи їх можливого вирішення. Принципи раціонального природокористування та охорони природи.

2.11. Рекомендована література.

Базова

1. Про концепцію екологічної освіти в Україні // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – № 7. – 2002. –
2. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 8 червня 2000 року .
3. Закон України «Про захист населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру» від 3 лютого 2004 року.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року // Відомості Верховної Ради УРСР. 1991. №41.Ст.546, із змінами і доповненнями).С.3-23.

Основна література

1. Боголюбов В.М., Соломенко Л.І., Князькова Т.В., Розпутній М.В. Екологія: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. – 2-ге видання, перероб. і доп. / За ред. канд. техн. наук В.М. Боголюбова. – К.: Вид.центр НАУ, 2006. – 158 с.
2. Дерій С.І., Ілюха В.О. Екологія. – К.: Видавництво Українського фітосоціального центру, 1998. – 196 с
3. Злобін Ю.А., Кочубей Н.В. Загальна екологія: Навчальний посібник. – Суми: Університетська книга, 2003. – 416 с.
4. Кучерявий В.П. Екологія. – Львів: Світ, 2001. – 386 с.
5. Мазуркевич Т.А., Міськевич С.В., Стегней Ж.Г. Екологія у ветеринарній медицині, Навчальний посібник.-К: «ЦП Компринт», 2012 -206 с.

6. Потіш А.Ф., Медвідь В.Г., Гвоздецький О.Г., Козак З.Я. Екологія: Основи теорії і практикум, Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів: „Новий світ - 2000”, „Магнолія плюс”, 2003. – 296 с.

7. Сухарев С.М., Чундак С.Ю., Сухарева О.Ю. Основи екології та охорони довкілля. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 394 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.12.

2.2. Назва. Паразитологія та інвазійні хвороби.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Євстаф'єва В.І., Корчан Л.М.

2.9. Заплановані результати навчання.

Набуття теоретичних і практичних знань з діагностики, лікування та профілактики інвазійних хвороб тварин, отримання практичних навичок в проведенні протипаразитарних заходів у тваринницьких господарствах та підготовка студента до самостійної практичної роботи.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вчення про паразитарні хвороби. Піроплазмідози тварин. Еймеріози та ізоспорози тварин. Саркомастігофорози та ціліатози тварин. Вчення про ветеринарну гельмінтологію. Трематодози жуйних тварин. Трематодози м'ясоїдних тварин та птиці. Цестидози тварин. Морфологія та біологія цестод. Ларвальні цестодози тварин. Імагінальні цестодози м'ясоїдних тварин. Анопцефалідози коней. Анопцефалітози жуйних тварин та цестодози птиці. Нематодози тварин. Морфологія та біологія нематод. Оксіуратози тварин. Аскаридоз тварин. Стронгілятози органів травлення однокопитних, жуйних тварин, свиней. Стронгілятози органів травлення м'ясоїдних тварин та птиці. Стронгілятози органів дихання тварин. Спіруратози, філяріатози та трихуратози тварин. Рабдитатози та акантоцефальози тварин. Ветеринарна арахнологія. Паразитоформні кліщі. Акариформні кліщі. Ветеринарна ентомологія. Ововодні хвороби тварин та кровосисні комахи (гнус). Хвороби, спричинювані постійними ектопаразитами.

2.11. Рекомендована література.

1. Акбаев М.М. Паразитология и инвазионные болезни сельскохозяйственных животных. – М., 1998. – 743с.

2. Галат В.Ф., Євстаф'єва В.О. Морфологія та біологія кліщів / Методичні рекомендації. - Полтава: РВВ ПДАА, 2008. - 68 с

3. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П. та ін. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин. – К., 2003. – 462 с.

4. Галат В.Ф., Березовський А.В., Прус М.П. та ін. Паразитологія та інвазійні хвороби тварин (практикум). – К., 2004. – 238 с.

5. Галат В.Ф., Євстаф'єва В.О., Галат М.В. Морфологія гельмінтів тварин (атлас). - Полтава. 2009. -100 с.

2.12. Методи контролю:

- поточний контроль – захист лабораторних робіт;

- підсумковий контроль – іспит.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.13.

2.2. Назва. Патологічна анатомія та розтин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 3, 4.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Скрипка М. В.

2.9. Заплановані результати навчання.

Вивчити матеріальну основу патологічних процесів (дистрофії, запалення, атрофії, некрози, гіперемія, тромбоз, емболія, інфаркт, гіпертрофія, гіперплазія та ін.), їх етіологію та патогенез на різних структурних рівнях; вивчити нозологію, етіологію та патогенез неінфекційних, інфекційних та інвазійних хвороб, їх клініко-анатомічні форми, патоморфологічну характеристику та диференційні ознаки; навчити студентів різних методів відбору патологічного матеріалу для додаткових досліджень.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Патологічна анатомія, її зміст і значення для розвитку ветеринарної медицини та практики. Патоморфологія порушення обміну речовин. Патоморфологія порушень кровообігу. Компенсаторно-приспосувальні та відновні процеси. Патоморфологія запалення. Патоморфологія внутрішніх незаразних хвороб. Патоморфологія бактеріальних хвороб. Патоморфологія вірусних хвороб. Патоморфологія мікозів, мікотоксикозів. Патоморфологія паразитарних захворювань.

2.11. Рекомендована література.

1. Урбанович П. П. Патологічна анатомія тварин. // П. П. Урбанович, М. К. Потоцький, І. І. Гевкан та ін. / Навчальний посібник / Київ. Ветінформ, 2008.– 879 с.

2. Борисевич Б. В. Показчик патолого-анатомічних термінів / Б. В. Борисевич, М. В. Скрипка, В. В. Лісова / Полтава-Київ, 2011. – 124 с.

3. Скрипка М. В. Атлас патологічної морфології тварин / М. В. Скрипка, І. І. Панікар, Н. Б. Колич / МОН Молодьспорту України / Полтава, 2012. – 89 с.

4. Скрипка М. В. Хламідіози тварин та птиці. Навчальний посібник / М. В. Скрипка, В. В. Сорокова, Н. Б. Колич, І. М. Самченко / Полтава, 2011. – 139 с.

5. Зон Г. А. Патологічна анатомія паразитарних хвороб тварин / Г. А. Зон / Суми, 2005. – 226 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП 03.07.

2.2. Назва. Практичне акушерство, гінекологія і біотехнологія відтворення тварин.

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3, 4.

2.6. Семестр. 6, 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 7.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Довгопол В.Ф., Панасова Т.Г.

2.9. Заплановані результати навчання.

Після завершення вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен уміти:

- проводити штучне осіменіння тварин різними методами,
- діагностувати вагітність та причин неплідності тварин;
- надавати кваліфіковану акушерську допомогу при фізіологічних і патологічних родах;
- діагностувати акушерські та гінекологічні захворювання, хвороби молочної залози і новонароджених тварин;
- здійснювати заходи щодо профілактики цих захворювань і лікування хворих тварин;
- самостійно розв'язувати практичні питання ветеринарного акушерства та гінекології.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Фізіологія і діагностика вагітності: Сутність і механізм процесу запліднення. Фактори, що сприяють заплідненню. Сутність і класифікація вагітності. Стадії розвитку ембріона і плода. Плідні оболонки і плацента. Зміни в організмі вагітних самок. Діагностика вагітності.

Патологія вагітності: набряк вагітних, залежування вагітних, маткова кровотеча, маткові грижі та випадіння матки, позаматкова вагітність, додаткова вагітність, передчасні перейми і потуги, внутрішньоутробна інфекція. Аборти: класифікація, ідіопатичні незаразні аборти, симптоматичні незаразні аборти, допомога тваринам при абортах, заходи профілактики абортів.

Фізіологія родів: Нейрогуморальна теорія родів та інші теорії, передвісники родів, родові шляхи, плід як об'єкт родів, стадії та біомеханізм родів, видові особливості родів.

Патологія родів: Сутність і причини патологічних родів. Порушення динаміки родів, порушення взаємовідносин між плодом і родовими шляхами, затримка посліду. Ускладнення родів.

Оперативне акушерство: Розроджувальні операції: розтин промежини, розтин шийки матки, фетотомія, кесарів розтин, екстирпація вагітної матки.

Фізіологія післяродового періоду: Інволюція статевих органів, лохії, видові особливості.

Патологія післяродового періоду: Післяродові парез, невроз, еклампсія. Субінволюція матки, сапремія. Гострі післяродові метрити. Післяродові септичні захворювання.

Хвороби новонароджених: Головні критерії життєздатності новонароджених телят, ягнят, поросят. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених. Асфіксія, її клінічні форми. Затримання меконію. Кровотеча із судин пупка. Запалення пупка. Нориця урахуса..

Фізіологія і патологія молочної залози: Будова, кровопостачання та іннервація вимені корови, лактація. Функціональні розлади вимені, хвороби шкіри, хвороби сосків, набряк, травми, кісти, новоутворення.

Мастити. Розповсюдження та економічні збитки. Етіологія і патогенез. Класифікація маститів. Диференційна діагностика клінічно вираженого маститу. Серозний, катаральний, фібринозний, гнійний, геморагічний мастит. Субклінічний мастит.

Терапія і профілактика маститів: Методи лікування (фізичні, етіологічні, патогенетичні). Специфічні заходи профілактики.

Ветеринарна гінекологія: Неплідність і яловість сільськогосподарських тварин. Економічні збитки від неплідності. Класифікація неплідності.

Симптоматична неплідність: Діагностика, патогенез і лікування запалень та дисфункцій яєчників у корів. Оофорит та періоофорит. Гіпофункція, персистентне жовте тіло, кісти яєчників. Атрофія та склероз яєчників.

Діагностика, лікування і профілактика гінекологічних хвороб: Вульвіти, вестибуловагініти, цервіцити. Хронічний ендометрит. Запалення яйцепроводів. Гінекологічна диспансеризація. Заходи профілактики неплідності.

2.11. Рекомендована література.

1. Яблонський В.А., Хомин С.П. Калиновський Г.М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В.І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. 3 вид. перероб. і допов. – Вінниця: Нова книга. – 2011. – 600с.

2. Яблонський В.А., Хомин С.П. Калиновський Г.М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В.І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592с.

3. Студенцов А.П., Шипилов В.С., Субботина Л.Г., Преображенский О.Н. Ветеринарное акушерство и гинекология. - М.: Агропромиздат, 1986. – 480 с.

4. Акатов В.А., Кононов Г.А., Поспелов А.И., Смирнов И.В. Ветеринарное акушерство и гинекология. Ленинград: Колос, 1977. – 656 с.

5. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. - Харків: Прапор, 2003. – 400с.

6. Родин И.И., Тарасов В.Р., Якимчук И.Л. Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению сельскохозяйственных животных. М.: Колос, 1979. – 280с.

7. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. К.: Урожай, 1995. – 288 с.

8. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини по темі: «Фізіологія і патологія родів у кіз». Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2005. – 30 с

9. Патогенетична терапія акушерсько-гінекологічних захворювань. Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини, слухачів факультету післядипломної освіти і практичних лікарів ветеринарної медицини. Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2006. – 42 с.

10. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисциплін «Технологія відтворення тварин» та «Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології». Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2006. – 62 с.

11. Фізіологія і патологія статеві системи сук. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2007. – 52 с.

12. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультетів ветеринарної медицини та ТВ і ППТ по засвоєнню термінів з ветеринарного акушерства і біотехнології відтворення тварин. Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2007. – 66 с.

13. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Лабораторний практикум з акушерства, гінекології та біотехнології розмноження тварин з основами андрології. Розділ: «Біотехнологія відтворення тварин». – Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2009. – 70 с.

14. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Фізіологія та патологія статеві системи кішок. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава. – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2010. – 57 с.

15. Плугатирьов В.П., Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф. Тестові завдання для модульного контролю з дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнології відтворення з основами андрології» для студентів факультету ветеринарної медицини. – Полтава – Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2010. – 75 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП.03.01.

2.2. Назва. Біотехнологія відтворення тварин з основами андрології.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 3.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3,5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Панасова Т. Г., Довгопол В. Ф.

2.9. Заплановані результати навчання.

Набуття теоретичних і практичних знань з одержання сперми від плідників, оцінки її якості, розрідження та зберігання сперми; визначення оптимального часу для осіменіння самок, природного та штучного осіменіння самок; трансплантації ембріонів с.-г. тварин, діагностика імпотенції плідників, що призводить до неплідності самок та усунення її причин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Анатомія та фізіологія статевої системи самок і самців. Природне та штучне осіменіння самок. Одержання сперми від плідників. Фізіологія та біохімія сперми. Оцінка якості сперми. Розрідження та зберігання сперми. Організація штучного осіменіння самок с.-г. тварин. Годівля, утримання та використання плідників. Трансплантація ембріонів. Парувальна та запліднювальна імпотенція плідників.

2.11. Рекомендована література.

1. Яблонський В.А., Хомін С.П. Калиновський Г.М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В.І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592с.

2. Студенцов А.П., Шипилов В.С., Субботина Л.Г., Преображенский О.Н. Ветеринарное акушерство и гинекология. - М.: Агропромиздат, 1986. - 480 с.

4. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. - Харків: Прапор, 2003.- 400 с.

5. Яблонський В.А. Біотехнологія відтворення тварин. К.: Арістей, 2004. – 296 с.

6. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. К.: Урожай, 1995. – 288 с.

7. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. Київ.: Видавничий дім «Слово»; 2005.- 336с.

8. Квасницький А.В. Искусственное осеменение свиней. К.: Урожай, 1983. – 188 с.

9. Квасницький А.В. и др. Трансплантация эмбрионов и генетическая инженерия в животноводстве. К., Урожай, 1988.

10. Шергин Н.П. Биохимия сперматозоидов сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 1967. – 239 с.

11. Осташко Ф.И. Биотехнология воспроизведения крупного рогатого скота. – К.: Аграрна наука, 1995. – 183 с.

12. Балашов Н.Г. Ветеринарный контроль при искусственном осеменении животных. – М.: колос, 1980. – 272 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.06

2.2. Назва. Біоценологія.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 3.

2.6. Семестр. 5.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Замазій А. А.

2.9. Заплановані результати навчання.

Ознайомлення студентів із сучасними досягненнями з основних питань вивчення екзотичних хвороб тварин: виникнення, походження, збудники хвороб, методи діагностики та профілактики, лікування тварин, шляхи недопущення розповсюдження ензоотичних хвороб тварин різних видів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Визначення біоценології та ензоотичних хвороби тварин. Епізоотичний процес, закономірності розвитку, визначення епізоотичної ситуації. Загальна та специфічна профілактика ензоотичних хвороб тварин. Організація та проведення ветеринарно-санітарних заходів при ензоотичних хворобах тварин та птиці. Діагностичні, профілактичні та лікувальні ветеринарно-біологічні препарати. Виготовлення, перевірка, умови зберігання. Ветеринарно-санітарний контроль при експортно-імпорتنих операціях із тваринами та продукцією тваринного походження.

2.11. Рекомендована література.

1. Карішева А.Ф. Практикум із загальної та спеціальної епізоотології – Суми: Слобожанщина, 2008. – 530 с.

2. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П. Загальна епізоотологія – Б. Церква, 2002. – 642 с.

3. Давидов О., Темніханов Ю., Куровська Т. та ін. Антропозоонози: сучасне уявлення. – Ветеринарна медицина України. – 2003. – №10. – С. 8-9.

4. Давидов О., Темніханов Ю., Куровська Т. та ін. Антропозоонози: сучасне уявлення. – Ветеринарна медицина України. – 2003. – №10. – С. 8-9.

5. Мазуркевич А.Й., Данілов В.Б., Куц Н.В. Імунологічна (специфічна реактивність) / Методичні вказівки. – К.: Знання, 2000. – 31 с.

6. Драник Г.Н. Клиническая иммунология и аллерго-логия. – М.: Мед. информ. агентство, 2003. – 604 с.

7. О.С. Калініна, І.І. Панікар, В.Г. Скибіцький Ветеринарна вірусологія. – Львів, Сполум, 2004. – 520 с.

8. Ройт А., Бростофф Дж., Мейл Д. Иммунология. – М.: Мир, 2006. – 592 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ІС.02.

2.2. Назва. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці.

2.3. Тип. Обов'язкова

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4

2.6. Семестр. 8

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Опара Н.М.

2.9. Заплановані результати навчання.

Набуття студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку; надання знань, умінь, здатностей (компетенцій) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах (об'єктах господарської, економічної та науково-освітньої діяльності), формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС. Управління силами та засобами ОГ під час НС. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці. Профілактика травматизму та професійних захворювань. Основи фізіології та гігієни праці. Основи виробничої безпеки. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

2.11. Рекомендована література.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр.ПП.03.16

2.2. Назва. Ветеринарна клінічна біохімія

2.3. Тип. Обов'язкова

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4

2.6. Семестр. 8

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 4

2.8. Курман А.Ф.

2.9. Заплановані результати навчання.

Набути та знати особливості перебігу біохімічних процесів в організмі під час різних хвороб тварин та показники, що їх характеризують, розуміти молекулярні механізми патогенезу багатьох захворювань різної етіології. Вміти одержувати різні біологічні субстрати; проводити необхідні лабораторні дослідження та серед значної кількості лабораторних методів відбирати найбільш інформативні; визначати ефективність дії лікарських препаратів і ступінь процесів відновлення в уражених органах і тканинах; правильно інтерпретувати одержані результати, порівнюючи їх із симптомами хвороб.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Історія розвитку клінічної біохімії. Предмет, зміст, структура та методи вивчення ветеринарної клінічної біохімії. Порушення обміну білків у разі патології внутрішніх органів тварин. Порушення обміну вуглеводів і ліпідів у разі патології внутрішніх органів тварин. Клінічна ферментологія. Порушення обміну макро- і мікроелементів у разі хвороб тварин. Клінічна біохімія у разі патології внутрішніх органів (серця, печінки, підшлункової залози тощо). Клінічна біохімія у разі патології внутрішніх органів (сечової та ендокринної системи)

2.11. Рекомендована література.

1. Ветеринарна клінічна біохімія / [Левченко В.І., Влізло В.В., Кондрахін І.П. та ін.] ; За ред. В.І. Левченка і В.Л. Галяса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.

2. Ветеринарна клінічна біохімія / [Карташов М.І., Тимошенко О.П., Кібкало Д.В. та ін.] ; За ред. М.І. Карташова та О.П. Тимошенко. – Харків : Еспада, 2010. – 400 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль - опитування. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПП.03.18.

2.2. Назва. Організація та економіка ветеринарної справи

2.3. Тип. Обов'язкова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4.

2.6. Семестр. 8.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 5.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Кручиненко О.В.

2.9. Заплановані результати навчання. Кінцевою метою вивчення курсу організації і економіки ветеринарної справи є засвоєння знань “Закону України про ветеринарну медицину”, планування, організації і економіки ветеринарних заходів, ветеринарного контролю та нагляду в різних сферах тваринництва, при перевезенні, експорті та імпорті тварин, продуктів і сировини тваринного походження, ветеринарного обліку та звітності, діловодству.

2.10. Зміст навчальної дисципліни. Вступ в предмет “ОЕВС”. Особливості ветеринарної медицини України і об'єкти діяльності її фахівців. Законодавство і Закон України про ветеринарну медицину. Система державної ветеринарної медицини, органи управління ВМ України і їх компетенція. Встановлення і зняття карантину та карантинних обмежень. Організація ветеринарних заходів. Планування ветеринарних заходів. Організація ветеринарної освіти в Україні. Міжнародні ветеринарні організації. Організація ветеринарної служби в зарубіжних країнах.

2.11. Рекомендована література.

1. Закон України про ветеринарну медицину "Про внесення змін до закону України про ветеринарну медицину від 16.11.2006: прийнятий на п'ятій сесії Верховної Ради України 16 листопада 2016 р. – Київ : (Серія видань "Офіційний документ").

2. Євтушенко А.Ф. Організація та економіка ветеринарної справи / А.Ф. Євтушенко, М.Т. Радіонов – К.: Вид-во «Арістей», 2004. – 283 с.

3. Кручиненко О.В. Методичні рекомендації по визначенню економічної ефективності ветеринарних заходів для семінарських занять та самостійної роботи студентів / О.В. Кручиненко, М.В. Вітязь – Полтава, 2010. – 16 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен. Поточний контроль успішності здобувачів здійснюється за видами навчальної роботи:

- відвідування лекцій та ведення конспекту;
- виконання практичних робіт та їх захист;
- виконання самостійних робіт;
- тести;
- підсумковий контроль – іспит.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.13.

2.2. Назва. Діагностика і терапія внутрішніх хвороб дрібних тварин.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4.

2.6. Семестр. 8.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. Локес-Крупка Т. П.

2.9. Заплановані результати навчання.

Знати загальну профілактику внутрішніх хвороб у дрібних тварин; методи дослідження хворих дрібних тварин; нозологію внутрішніх хвороб у дрібних тварин; етіологію, патогенез, етапи побудови діагнозу, синдроматику хвороб, методи діагностики, лікування і профілактики внутрішніх хвороб дрібних тварин. Вміти володіти технікою застосування основних та спеціальних методів дослідження та надання лікувальної допомоги дрібним тваринам; виконувати лабораторні методи дослідження крові, сечі, калу, та інших біологічних субстратів; діагностувати хвороби, назначати і проводити лікування, організовувати заходи щодо профілактики внутрішніх хвороб дрібних тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Особливості клінічної діагностики внутрішніх хвороб дрібних тварин. Хвороби серцево-судинної системи дрібних тварин. Хвороби дихальної систем дрібних тварин. Хвороби органів травлення та печінки у дрібних тварин. Хвороби сечової системи дрібних тварин. Хвороби крові та нервової системи дрібних тварин. Хвороби ендокринної системи дрібних тварин.

2.11. Рекомендована література.

1. Болезни собак: Справочник / А.Д. Белов, Е.П. Данилов, И.И. Дукур и др. – М.: Агропромиздат, 1990 – 368 с.
2. Борисевич В.Б. Болезни собак и кошек / В.Б. Борисевич, В.Ф. Галат, Г.М. Калиновский и др. – К.: «Урожай», 1996. – 432 с.
3. Дослідження сечі собак та котів: / М.І. Карташов, О.П. Тимошенко, Д.В. Морозенко та ін.. – Харків: Вид-во Бровін О.В., 2009. – 96 с.
4. Клінічна діагностика внутрішніх хвороб тварин: Підручник / За ред. В.І. Левченко – Біла Церква, 2004 – 608 с.
5. Клінічна діагностика хвороб тварин. Підручник / В.І. Левченко, М.О. Судаков, И.Л. Мельник та ін.; За ред. В.І. Левченко – К.:Урожай, 1995.– 308с.
6. Кузовкін Є.М. Довідник сучасних лікарських препаратів у ветеринарній медицині / Є.М. Кузовкін, О.І. Канюка, С.І. Васільєв.– Харків: Еспаде, 2002.–448с.
7. Левченко В.І. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.]; За ред В.І. Левченка. – Біла Церква, 1999. – Ч.1. – 376 с.
8. Левченко В.І. Внутрішні хвороби тварин / [В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, М.О. Судаков та ін.]; За ред В.І. Левченка. – Біла Церква, 2001. – Ч.2. – 544 с.
9. Левченко В.І. Ветеринарна клінічна біохімія / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; За ред. В.І. Левченко і В.Л. Галеса. – Біла Церква, 2002. – 400 с.
10. Локес П.І., Стовба В.Г., Каришева Л.П. Рентгенівська діагностика хвороб дрібних тварин. Кашалот, – Полтава, 2006. – 152с.
11. Локес П.І., Стовба В.Г., Каришева Л.П. Ультразвукова діагностика хвороб дрібних тварин. – Полтава: ФОП Говоров С.В., 2007. – 128с.

12. Локес П.І., Стовба В.Г., Кравченко С.О., Каришева Л.П., Грищук А.В. Комп'ютерна, магнітно-резонансна томографія та інші сучасні методи діагностики у ветеринарній медицині дрібних тварин. – Полтава: «Довкілля-К», 2011. – 173 с.

13. Ниманд Х.Г. Болезни собак. Практическое руководство для ветеринарных врачей / Х.Г. Ниманд, П.Б. Сутер. – М.: Аквариум, 2001. – 816 с.

14. Старченков С.В. Болезни мелких животных: диагностика, лечение, профилактика. Серия «Учебники для вузов. Специальная литература» / С.В. Старченков. – СПб.: Издательство «Лань», 1999. – 512 с.

15. Чандлер Э.А., Гаскелл К.Дж., Гаскелл Р.М. Болезни кошек / перевод з англ. – М.: Аквариум, 2002. – 696 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль – опитування. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.14.

2.2. Назва. Інвазійні хвороби бджіл, дрібних тварин і птахів.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4курс.

2.6. Семестр. 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Клименко О. С.

2.9. Заплановані результати навчання.

Формування знань щодо найпоширеніших інвазійних хвороб птахів, які реєструються на птахофабриках та господарствах, бджіл на пасіках різної форми власності та дрібних тварин домашніх та комерційних підприємств та отримання достатніх навичок для визначення епізоотичної ситуації при моно- та асоційованому перебігу хвороб, та організації лікувально-профілактичних заходів при інвазійних хворобах бджіл, дрібних тварин і птахів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни. Протозойні хвороби птахів. Трематодози і цестодози птахів. Нематодози птахів. Арахно-ентомози птахів. Протозойні хвороби дрібних тварин. Трематодози і цестодози дрібних тварин. Нематодози дрібних тварин. Акарози і ентомози дрібних тварин. Інвазійні хвороби бджіл

2.11. Рекомендована література.

1. Галат В.Ф., Євстаф'єва В.О. Морфологія та біологія кліщів / Методичні рекомендації. - Полтава: РВВ ПДАА, 2008. - 68 с

2. Галат В.Ф., Євстаф'єва В.О., Галат М.В. Морфологія гельмінтів тварин (атлас). - Полтава. 2009. -100 с.

3. Галат В.Ф., Євстаф'єва В.О., Клименко О.С. [та ін.] Ветеринарна арахнологія: навчальний посібник. - ТОВ НВП Укрпромторгсервіс", 2010. — 184 с.

4. Гробов О.Ф., Лихотин А.К. Болезни и вредители пчел. –М.: Агропромиздат, 1989. –239 с. –С. 206–234.

5. Алексеенко Ф.М., Ревенок В.А., Чепурко М.А. Справочник по болезням и вредителям пчел. –2 изд. –К.: Урожай, 1991. –240 с. –С. 200–210.

2.12. Методи контролю:

- поточний контроль – захист лабораторних робіт;
- підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП 03.15.

2.2. Назва. Інфекційні хвороби бджіл, дрібних тварин та птахів.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4.

2.6. Семестр. 8.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Передера О. О.

2.9. Заплановані результати навчання.

Визначення студентами принципів постановки діагнозу і проведення диференційного діагнозу на підставі епізоотичних, клінічних і лабораторних методів дослідження, інфекційних хвороб бджіл, дрібних тварин, птиці, а також розробки і проведення лікувально-профілактичних і оздоровчих заходів.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Чума м'ясоїдних. Інфекційний гепатит м'ясоїдних. Лептоспіроз собак. Вірусні ентерити м'ясоїдних: Парвовірусний ентерит. Коронавірусний ентерит. Інфекційний ларинготрахеїт собак. Парагрип собак. Бактеріальні захворювання цуценят. Заходи ліквідації та профілактики інфекційних хвороб собак. Сказ котів. Панлейкопенія котів. Хламідіоз котів. Лейкоз та вірусний імунодефіцит котів. Хвороба Ауескі у котів. Інфекційні захворювання кошенят. Заходи ліквідації та профілактики інфекційних хвороб котів. Алеутська хвороба норок. Токсикоінфекції норок. Інфекційна трансмісивна енцефалопатія норок. Міксоматоз кролів. Вірусна геморагічна хвороба кролів. Пастерельоз кролів та нутрій. Дерматомікози дрібних тварин і хутрових звірів. Біологія бджолиної родини. Вимоги до розміщення і облаштування пасік. Інфекційні хвороби розплоду. Американський гнилець. Європейський гнилець. Парагнилець. Мішечкуватий розплід. Інфекційні хвороби дорослих бджіл. Вірусний параліч Септицемія. Колібактеріоз Сальмонельоз. Гафніоз. Діагностика, заходи боротьби і профілактики з грибковими захворюваннями бджіл: Аспергільоз. Аскофероз. Меланоз. Хвороба Ньюкасла. Респіраторний мікоплазмоз. Інфекційний бронхіт. Інфекційний ларинготрахеїт. Синдром зниження несучості. Парвовіроз гусей. Вірусний ентерит гусей. Вірусний гепатит каченят. Орнітоз птиці. Хвороба Марека. Лейкоз птиці. Віспа птиці. Пулороз. Грип птиці. Інфекційна анемія курчат.

2.11. Рекомендована література.

1. Бакулов И.А. Эпизоотология с микробиологией Москва: "Агропромиздат", 1987. – 415 с.

2. Инфекционные болезни животных / Б.Ф. Бессарабов, А.А., Е.С. Воронин и др.; Под ред. А.А. Сидорчука. -- М.: Колосс, 2007. -- 671 с.
3. Довідник лікаря ветеринарної медицини/ П.І. Вербицький, П.П. Достоевський. - К.: «Урожай», 2004. – 128 с.
4. Домбровський О.Б., Ярчук Б.М., Л.Є. Корнієнко Практикум з питань бджільництва та хвороби бджіл. – Б. Церква, 2002.
5. Справочник ветеринарного врача / Гавриш В.Г, 4 изд. Ростов-на-Дону: "Феникс", 2003. – 576 с.
6. Каришева А.Ф.,Панікар І.І. Практикум із загальної та спеціальної епізоотології Суми, 2008.
7. Каришева А.Ф. Спеціальна епізоотологія: Підручник. – К.: Вища освіта, 2002. – 703 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.

2.1. Шифр. ПОП.03.11.

2.2. Назва. Основи судової ветеринарії.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4.

2.6. Семестр. 7.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Скрипка М. В.

2.9. Заплановані результати навчання.

Вивчити основи судово-ветеринарної експертизи, щоб навчити студентів факультету ветеринарної медицини основним етапам проведення судового дослідження, а саме: призначення судової експертизи ветеринарних об'єктів; порядку і методики проведення судово-ветеринарної експертизи; вимог щодо оформлення заключення судово-ветеринарної експертизи; окремих питань судової деонтології.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Поняття про судову експертизу. Судово-ветеринарна танатологія. Судово-ветеринарна експертиза трупа. Судово-ветеринарна деонтологія.

2.11. Рекомендована література.

1. Основи судової ветеринарії / Навчальний посібник/ М. В. Скрипка, І. В. Яценко, Н. Б. Колич / Полтава 2014. – 235 с.

2. Патологоанатомічний розтин тварин /Навчальний посібник/ Г.А. Зон, М.В. Скрипка, Л.Б. Іванівська/ Донецьк, 2009. – 190 с.

3. Судово-ветеринарна експертиза / Г.А. Зон / Суми, 2002. – 257 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – екзамен.

2.13. Мова викладання. Українська.

- 2.1. Шифр. ПОП 03.08.
- 2.2. Назва. Хірургічні хвороби дрібних тварин.
- 2.3. Тип. Вибіркова.
- 2.4. Цикл. Професійної підготовки.
- 2.5. Рік навчання. 4.
- 2.6. Семестр. 7.
- 2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.
- 2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Передера Р.В.
- 2.9. Заплановані результати навчання.

- знати етіологію та патогенетичні особливості клінічного прояву різноманітних нозологічних форм хірургічної патології у дрібних тварин;
- знати клінічні ознаки хірургічної патології у дрібних тварин;
- знати способи лікування хірургічних хвороб дрібних тварин;
- розуміти суть лікувальних і профілактичних заходів у разі хірургічних хвороб дрібних тварин;
- підбирати раціональні методи лікування хірургічних захворювань собак і котів;
- знати сучасні підходи до оперативного лікування хірургічної патології собак і котів.
- уміти проводити діагностику хірургічних хвороб дрібних тварин; призначати раціональні методи лікування та профілактики;
- мати практичні навички надання хірургічної допомоги дрібним тваринам;
- виконувати лікувальні операції та інші хірургічні втручання на окремих ділянках тіла у дрібних тварин.

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Офтальмологія дрібних тварин. Хвороби слухового апарату. Ветеринарна стоматологія. Хвороби в ділянці голови, шиї та грудної стінки. Хвороби в ділянці живота, тазу та хвоста дрібних тварин. Хвороби опорно-рухового апарату дрібних тварин. Хвороби шкіри дрібних тварин. Відкриті та закриті механічні пошкодження. Хірургічна інфекція. Ветеринарна андрологія, урологія та проктологія дрібних тварин. Новоутворення.

2.11. Рекомендована література.

1. Авроров В. Н. Ветеринарная офтальмология / В. Н. Авроров, А. В. Лебедев. - М. : Агропомиздат, 1985. – 271 с.
2. Белов А.Д. Болезни собак / Белов А.Д., Данилов Е.П., Дикур Й.Й. и др. – М. : Агропромиздат, 1990. – 368 с.
3. Борисевич В.Б. Болезни собак / В.Б. Борисевич, Б.В. Борисевич – К. : Кировгосиздат, 1996. – 364 с.
4. Братуха С.И. Болезни собак и кошек / С.И. Братуха, И.С.Нагорный, И.П.Ревенко и др. – К.: Вища школа, 1984. – 222 с.

5. Лукьяновский В. А. Болезни собак / Лукьяновский В. А., Филипов Ю. Й., Копенкин Е. П. й др. - М. : Росагропромиздат, 1988. - 383 с.

6. Паршин А.А. Хирургические операции у собак и кошек / А.А.Паршин, В.А.Соболев, В.А.Созинов. М.: ООО Аквариум –Принт, 2005. – 232 с.

7. Чандлер Э.А. Болезни кошек / Э.А.Чандлер, К.Дж.Гаскелл, Р.М. Гаскелл / Пер. с англ. – М.: Аквариум ЛТД, 2002. – 696 с.

2.12. Методи контролю: поточний контроль - усне опитування, ситуаційні завдання.. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська. Термінологія – латиною.

2.1. Шифр. ПОП. 03.10.

2.2. Назва. Якість і безпека продукції агропромислового комплексу.

2.3. Тип. Вибіркова.

2.4. Цикл. Професійної підготовки.

2.5. Рік навчання. 4.

2.6. Семестр. 8.

2.7. Кількість кредитів ЄКТС. 3.

2.8. П.І.Б. лектора/лекторів. Михайлютенко С.М.

2.9. Заплановані результати навчання. Здатність гарантувати випуск тільки якісної та безпечної продукції агропромислового комплексу; виключення ймовірності отруєння людей харчовими продуктами тваринного походження; попередження дистрибуції продуктів тваринного походження, які мають токсичні, мутагенні, канцерогенні, алергенні чи інші несприятливі для організму людини наслідки; прискорені (скринінг) та арбітражні методи експертизи харчових продуктів і кормів, процедури відбору проб; основи методів хіміко-аналітичних, гістологічних досліджень; постійному відслідковуванні змін в законодавчій сфері та інших нормативно-правових актах у ветеринарному інспектуванні України; володінні нормативно-правовими актами з питань якості та безпеки харчових продуктів в ЄС та згідно Codex Alimentarius

2.10. Зміст навчальної дисципліни.

Вимоги законодавства України та ЄС щодо забезпечення досліджень у лабораторіях ветеринарно-санітарної експертизи. Відбір проб харчових продуктів і кормів. Методи сенсорного аналізу та хімічних компонентів харчових продуктів і кормів. Біохімічні дослідження метаболічних перетворень за впливу ендо- й екзогенних факторів та основи методичних підходів молекулярної діагностики. Специфіка і структура аналізу мікробіологічних ризиків.

2.11. Рекомендована література.

1. Ветеринарно-санітарна експертиза м'яса і м'ясопродуктів / Власенко В.В., Кравців Р.Й., Якубчак О.М., Касянчук В.В., Козак М.В., Гаврилюк М.Д. – Вінниця: «Едельвейс і К», 2009. – 528 с. /33 д.а.

2. Спеціальна біохімія: навчальний посібник для студентів вищих

навчальних закладів [За редакцією член-кореспондента НААН С.Д. Мельничука.]
Автори: С.Д. Мельничук, С.В. Хижняк, В.І. Цвіліховський, Грищенко, В.А. Томчук, Є.А. Деркач, Н.М. Мельникова, Л.Г. Калачнюк, Г.І. Калачнюк, О.М. Тупицька, В.А. – Київ, 2014. – 371 с.

3. Національний стандарт України. М'ясо. Методика гістологічного визначення свіжості та ступеня дозрівання. ДСТУ 7353:2013. Видання офіційне, Мінекономрозвитку України – К.: – 2014. – 15с.

4. Гиссин В.И. Управление качеством продукции: Учебное пособие. — Ростов н/Д: Изд-во «Феникс», 2000. Исикава Каору. Японские методы управления качеством. — М.: Изд-во «Экономика», 1988.

5. Басовский Л.Е., Протасьев В.Б. Управление качеством: Учебник. — М.: Издательство ИНФРА-М, 2002. 2.12. Методи контролю: поточний контроль. Підсумковий контроль – залік.

2.13. Мова викладання. Українська.